



กรมพัฒนาที่ดิน  
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์  
2 5 6 4

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม  
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-  
MAP**

CHAIYAPHUM

จังหวัดชัยภูมิ

## คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมทั้งสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ [www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794](http://www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794) หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัด สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป



รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดชัยภูมิ  
<http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/NE/cpm.pdf>



## สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “ชัยภูมิ”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	4
2.1 ข้าว	5
2.2 อ้อยโรงงาน	10
2.3 มันสำปะหลัง	16
2.4 ยางพารา	21
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	26
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	27
เอกสารอ้างอิง	33
ภาคผนวก	35

## สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดชัยภูมิ	3
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดชัยภูมิ	5
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ	6
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	9
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงานรายอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ	11
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน	15
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมันสำปะหลังรายอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ	17
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันสำปะหลัง	20
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ	22
ตารางที่ 10	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา	25
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ	37
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดชัยภูมิจำแนกรายอำเภอ ตำบล	46
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดชัยภูมิ	47
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล	48
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดชัยภูมิ	51
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดชัยภูมิ	52
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ	53

## สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินเกษตรสมบูรณ์	41
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินหนองกุ้ง	42
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินร้อยเอ็ด	43
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินวังน้ำเขียว	44
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินจัตุรัส	45
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดชัยภูมิ	54
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดชัยภูมิ	55
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดชัยภูมิ	56
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดชัยภูมิ	57
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดชัยภูมิ	58
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดชัยภูมิ	59
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดชัยภูมิ	60
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดชัยภูมิ	61





## 1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่ประมาณ 12,778.287 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,986,429 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย 16 อำเภอ 124 ตำบล (ตารางผนวกที่ 1) มีประชากร 1,124,924 คน (กรมการปกครอง, 2563)

### 1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ	จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศใต้	ติดต่อ	จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	จังหวัดลพบุรีและจังหวัดเพชรบูรณ์

### 1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดชัยภูมิโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง พื้นที่ครึ่งหนึ่งของจังหวัดเป็นป่าไม้และภูเขา ตอนกลางของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบ ประกอบด้วยลักษณะภูมิประเทศดังนี้

1) **พื้นที่ราบฝั่งแม่น้ำ** ครอบคลุมพื้นที่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำชีในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอจัตุรัส และอำเภอกอนสวรรค์ บริเวณนี้จะเป็นเขตที่ราบน้ำท่วมถึงในฤดูฝน

2) **พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น** อยู่ตอนกลางของจังหวัดเป็นแนวยาวตามทิศเหนือ-ใต้ ตามแนวเทือกเขาตงพญาเย็น ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอบ้านเขว้า และอำเภอกอนสวรรค์

3) **พื้นที่สูงและภูเขา** ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลอนลึกและภูเขาในเขตเทือกเขาตงพญาเย็น เทือกเขาตั้งเรียงรายจากทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก ได้แก่ ภูเขี้ยว ภูแลนคา และภูพังเหย ครอบคลุมพื้นที่อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอกอนสาร อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขี้ยว อำเภอแก้งคร้อ และอำเภอเมืองชัยภูมิ สูงกว่าระดับทะเลปานกลางเฉลี่ย 182 เมตร

### 1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดชัยภูมิ ได้รับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ทำให้จังหวัดชัยภูมิมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.6 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.5 องศาเซลเซียส



#### 1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดชัยภูมิ แบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยาและวัตถุต้นกำเนิดดิน ได้ดังนี้

1) **ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain)** ที่ราบริมแม่น้ำหรือลำธาร หน้าฝนหรือหน้าน้ำมักมีน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เป็นสภาพพื้นที่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาและมีตะกอนเพิ่มมากขึ้นหลังน้ำท่วม แบ่งเป็น

(1) **สันดินริมน้ำ (Levee)** เป็นพื้นที่ที่ดอน เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเป็นสันนูนขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำ การระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี เนื้อดินค่อนข้างหยาบ อาทิ ชุดดินชุมพลบุรี (Chp)

(2) **ที่ลุ่มหลังสันดินริมน้ำ (Back swamp, basin)** เป็นที่ลุ่มน้ำขังอยู่ระหว่างสันดินริมน้ำกับตะพักลำน้ำหรือด้านข้างหุบเขา การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ดินลึกมาก เนื้อดินเหนียวละเอียดสีเทาและน้ำตาลปนเทา การระบายน้ำเลว เช่น ชุดดินเกษตรสมบูรณ์ (Ksb) ชุดดินทุ่งสัมฤทธิ์ (Tsr) เป็นต้น

2) **ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain)** เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำสาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับเป็นส่วนหนึ่งของตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace) เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินลึกมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแป้งละเอียดสีเทา น้ำตาลปนเทา และน้ำตาล มีจุดประสีต่างๆ การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว เช่น ชุดดินธวัชบุรี (Th) ชุดดินหนองกง (Nkg) เป็นต้น

3) **พื้นที่เกือบราบ (Peneplain)** เป็นภูมิลักษณะของพื้นผิวดินภายหลังการกร่อน เกิดจากการผุพังด้วยกระบวนการกร่อนทำลายโดยน้ำ ทำให้พื้นที่สูงเดิมซึ่งขรุขระและสูงต่ำแตกต่างกันมาก มีระดับต่ำลงจนมีลักษณะคล้ายลูกคลื่นลอนลาดหรือพื้นที่เกือบราบ วัตถุต้นกำเนิดดินเกิดจากการผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกล ดินจึงมีลักษณะเด่นตามวัตถุต้นกำเนิดหรือหินที่รองรับอยู่ด้านล่างและระดับการพัฒนาตัวของดิน แบ่งเป็น

(1) **พื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ดินลึก** เนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวปนทราย ดินร่วนเหนียว และดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีเทาหรือน้ำตาลปนเทา ตอนบนพบจุดประสีน้ำตาลหรือแดง ตอนล่างพบจุดประสีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลืองและเหลือง และอาจพบศิลาแลงอ่อนในตอนล่างของหน้าตัดดิน ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง เช่น ชุดดินร้อยเอ็ด (Re) ชุดดินละหานทราย (Lah) เป็นต้น

(2) **พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน และเนินเขา ดินลึกและลึกปานกลาง** เนื้อดินมีทรายปน ได้แก่ ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินร่วนปนทราย และดินทรายปนดินร่วน สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง อาจพบจุดประสีต่าง ๆ ลูกรังและเศษหินปะปนในตอนล่างของหน้าตัดดิน ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี เช่น ชุดดินกำบัง (Kg) ชุดดินสีคิ้ว (Si) เป็นต้น

4) ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain) มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขาที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลกในระยะทางใกล้ ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหินดังนี้

(1) พัฒนาจากหินทราย ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วนถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดีถึงมากเกินไป พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินภูพาน (Pu) ชุดดินวังน้ำเขียว (Wk) เป็นต้น

(2) พัฒนาจากหินทรายแปง ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนละเอียดถึงดินเหนียวละเอียด สีแดง น้ำตาล หรือน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินวังไทร ชุดดินวังไทร (Wi) ชุดดินจัตุรัส (Ct) เป็นต้น

(3) พัฒนาจากหินดินดาน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปนแดง เหลือง หรือแดง เป็นดินเหนียว ค่าปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง เช่น ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) เป็นต้น

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดชัยภูมิ ในภาพที่ 1 - 5

### 1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดชัยภูมิ จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดชัยภูมิ

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	319,004	3.99
พื้นที่เกษตรกรรม	4,487,533	56.19
พื้นที่นา	1,624,610	20.34
พืชไร่	2,498,611	31.29
ไม้ยืนต้น	278,625	3.49
ไม้ผล	61,028	0.76
พืชสวน	1,469	0.02
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	13,378	0.17
พืชน้ำ	113	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	8,538	0.11
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	1,161	0.01
พื้นที่ป่าไม้	2,699,505	33.80
พื้นที่น้ำ	216,873	2.72
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	263,514	3.30
รวม	7,986,429	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2562

### 1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดชัยภูมิ มีเนื้อที่ชลประทาน 172,950 ไร่ (ร้อยละ 2.17 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 8 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 7 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 257.97 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำจุฬารามณ์ มีระดับน้ำกักเก็บอยู่ที่ 164 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 64 ของน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดชัยภูมิ (ตารางผนวกที่ 2 และตารางผนวกที่ 3)

### 1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ มีเนื้อที่ 1,621,120 ไร่ (ร้อยละ 20.30 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่เขตปฏิรูปมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเทพสถิต อำเภอหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวระเหว ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

### 1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดชัยภูมิ มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี 2563 จำนวน 74,171 ราย รวมพื้นที่ 767,604 ไร่ กิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมาก ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลังโรงงาน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดชัยภูมิ พื้นที่ 463 ไร่ เกษตร 30 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก 13 ชนิด พืชสมุนไพรที่มีการปลูกมาก ได้แก่ พริกไทย วานหางจรเข้ ไพล ตะไคร้หอม ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 6)

### 1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดชัยภูมิมีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ จำนวน 142 แห่ง และมีโรงงานทางการเกษตร 93 แห่ง โดยมีที่ตั้งสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด 60 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

## 2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทูเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทานร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดบางประการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

**ตารางที่ 2** พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดชัยภูมิ

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. ข้าว	1,389,242	30.96
2. อ้อยโรงงาน	938,758	20.92
3. มันสำปะหลัง	925,187	20.62
4. ยางพารา	53,048	1.18

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

## 2.1 ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดชัยภูมิ โดยพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้าหอม พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ข้าวเหนียวพันธุ์ กข6 และข้าวชนิดอื่น ๆ จากฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

### 1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 386,824 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.43 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ 73,841 ไร่ อำเภอภูเขียว 57,222 ไร่ และอำเภอบำเหน็จณรงค์ 48,618 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 677,946 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.01 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเมืองชัยภูมิ 189,172 ไร่ อำเภอกอนสวรรค์ 98,657 ไร่ และอำเภอแก้งคร้อ 66,113 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 871,725 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.73 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเมืองชัยภูมิ 135,170 ไร่ อำเภอจัตุรัส 188,676 ไร่ และอำเภอแก้งคร้อ 103,680 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 3,273,544 ไร่

### 2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 105,420 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.25 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอบำเหน็จณรงค์ 40,422 ไร่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 29,428 ไร่ และอำเภอจัตุรัส 17,078 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 485,275 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 71.58 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอเมืองชัยภูมิ 164,114 ไร่ อำเภอกอนสวรรค์ 79,664 ไร่ และอำเภอหนองบัวแดง 45,571 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 751,585 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.22 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอเมืองชัยภูมิ 124,024 ไร่ อำเภอจัตุรัส 96,401 ไร่ และอำเภอแก้งคร้อ 94,426 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 46,962 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกข้าว พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าวและพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 474,075 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอภูเขียว 68,340 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมืองชัยภูมิ 51,856 ไร่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 45,394 ไร่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ 43,756 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 281,404 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.75 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอภูเขียว 56,366 ไร่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 44,413 ไร่ และอำเภอหนองบัวแดง 32,540 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 192,671 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.42 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอบำเหน็จณรงค์ 35,560 ไร่ อำเภอแก้งคร้อ 29,242 ไร่ และอำเภอเมืองชัยภูมิ 25,058 ไร่

**ตารางที่ 3** พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองชัยภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	29,079 (100.00%)	189,172 (100.00%)	135,170 (100.00%)	253,621 (100.00%)	607,042 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,281 (7.84%)	164,114 (86.75%)	124,024 (91.75%)	13,678 (5.39%)	304,097 (50.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	26,798 (92.16%)	25,058 (13.25%)	-	-	51,856 (8.54%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	73,841 (100.00%)	31,574 (100.00%)	62,881 (100.00%)	313,601 (100.00%)	481,897 (100.00%)
เกษตรสมบูรณ์	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	29,428 (39.85%)	30,593 (96.89%)	56,796 (90.32%)	1,266 (0.40%)	118,083 (24.50%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	44,413 (60.15%)	981 (3.11%)	-	-	45,394 (9.42%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	13,249 (100.00%)	14,696 (100.00%)	334,736 (100.00%)	362,681 (100.00%)
เทพสถิต	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,184 (8.94%)	10,658 (72.52%)	2,524 (0.75%)	14,366 (3.96%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	12,065 (91.06%)	-	-	12,065 (3.33%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	7,099 (100.00%)	3,535 (100.00%)	59,741 (100.00%)	96,787 (100.00%)	167,162 (100.00%)
เนินสง่า	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	52,443 (87.78%)	2,321 (2.40%)	54,764 (32.76%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,099 (100.00%)	3,535 (100.00%)	-	-	10,634 (6.36%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
แก่งคร้อ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	66,113 (100.00%)	103,680 (100.00%)	168,392 (100.00%)	338,185 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	36,871 (55.77%)	94,426 (91.07%)	55 (0.03%)	131,352 (38.84%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	29,242 (44.23%)	-	-	29,242 (8.65%)
คอนสวรรค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	24,396 (100.00%)	98,657 (100.00%)	42,902 (100.00%)	101,369 (100.00%)	267,324 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	79,664 (80.75%)	37,795 (88.10%)	5,175 (5.11%)	122,634 (45.87%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	24,396 (100.00%)	18,993 (19.25%)	-	-	43,389 (16.23%)
คอนสาร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	19,146 (100.00%)	16,413 (100.00%)	31,595 (100.00%)	185,481 (100.00%)	252,635 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,323 (12.13%)	15,517 (94.54%)	21,792 (68.97%)	192 (0.10%)	39,824 (15.76%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	16,823 (87.87%)	896 (5.46%)	-	-	17,719 (7.01%)
จัตุรัส	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	33,436 (100.00%)	26,966 (100.00%)	118,676 (100.00%)	245,140 (100.00%)	424,218 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	17,078 (51.08%)	7,959 (29.51%)	96,401 (81.23%)	2,123 (0.87%)	123,561 (29.13%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	16,358 (48.92%)	19,007 (70.49%)	-	-	35,365 (8.34%)
ซับใหญ่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	367 (100.00%)	4,558 (100.00%)	6,224 (100.00%)	140,585 (100.00%)	151,734 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	73 (19.89%)	-	5,358 (86.09%)	1,314 (0.93%)	6,745 (4.45%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	294 (80.11%)	4,558 (100.00%)	-	-	4,852 (3.20%)
บ้านเขว้า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	26,805 (100.00%)	48,640 (100.00%)	35,743 (100.00%)	160,789 (100.00%)	271,977 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8,906 (33.23%)	39,231 (80.66%)	34,516 (96.57%)	1,899 (1.18%)	84,552 (31.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	17,899 (66.77%)	9,409 (19.34%)	-	-	27,308 (10.04%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
บ้านแท่น	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	27,835 (100.00%)	20,642 (100.00%)	42,876 (100.00%)	92,122 (100.00%)	183,475 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,053 (14.56%)	13,536 (65.58%)	41,211 (96.12%)	63 (0.07%)	58,863 (32.08%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	23,782 (85.44%)	7,106 (34.42%)	-	-	30,888 (16.83%)
บ้านหนึ่งจรรย์รงค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	48,618 (100.00%)	35,805 (100.00%)	34,542 (100.00%)	166,729 (100.00%)	285,694 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	40,422 (83.14%)	245 (0.68%)	29,005 (83.97%)	220 (0.13%)	69,892 (24.46%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	8,196 (16.86%)	35,560 (99.32%)	-	-	43,756 (15.32%)
ภักดีชุมพล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,672 (100.00%)	3,769 (100.00%)	21,320 (100.00%)	164,526 (100.00%)	192,287 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	3,064 (81.29%)	12,354 (57.95%)	2,565 (1.56%)	17,983 (9.35%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,672 (100.00%)	705 (19.00%)	-	-	3,377 (1.76%)
ภูเขียว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	57,222 (100.00%)	47,773 (100.00%)	55,732 (100.00%)	278,121 (100.00%)	438,848 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	856 (1.50%)	35,799 (74.94%)	45,120 (80.96%)	139 (0.05%)	81,914 (18.67%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	56,366 (98.50%)	11,974 (25.06%)	-	-	68,340 (15.57%)
หนองบัวแดง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	32,540 (100.00%)	52,618 (100.00%)	93,111 (100.00%)	371,949 (100.00%)	550,218 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	45,571 (86.61%)	80,435 (86.39%)	10,723 (2.88%)	136,729 (24.85%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	32,540 (100.00%)	7,047 (13.39%)	-	-	39,587 (7.19%)
หนองบัวระเหว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,768 (100.00%)	18,462 (100.00%)	12,836 (100.00%)	199,596 (100.00%)	234,662 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	11,927 (64.60%)	9,251 (72.07%)	2,705 (1.36%)	23,883 (10.18%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,768 (100.00%)	6,535 (35.40%)	-	-	10,303 (4.39%)



ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	386,824 (100.00%)	677,946 (100.00%)	871,725 (100.00%)	3,273,544 (100.00%)	5,210,039 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	105,420 (27.25%)	485,275 (71.58%)	751,585 (86.22%)	46,962 (1.43%)	1,389,242 (26.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	281,404 (72.75%)	192,671 (28.42%)	-	-	474,075 (9.10%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3) 106,332 ไร่ และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (S3+N) 34,927 ไร่ (ตารางที่ 4) แต่เนื่องจากนโยบายของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าวต้องการรักษาคุณภาพผลผลิตข้าว ดังนั้น จึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	อ้อยโรงงาน (ไร่)			มันสำปะหลัง (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองชัยภูมิ	1,656	-	1,656	1,158	-	1,158
เกษตรสมบูรณ์	11,245	-	11,245	854	-	854
เทพสถิต	-	-	-	43,24	-	4,324
เนินสง่า	1,199	-	1,199	1,037	-	1,037
แก้งคร้อ	-	-	-	25	-	25
คอนสวรรค์	5,465	-	5,465	1,180	1	1,181
คอนสาร	12,624	-	12,624	90	-	90
จัตุรัส	1,039	-	1,039	8,685	-	8,685
ซับใหญ่	130	-	130	1,934	-	1,934
บ้านเขว้า	4,209	-	4,209	2,687	-	2,687
บ้านแท่น	16,101	-	16,101	367	-	367
บำเหน็จณรงค์	2,659	-	2,659	7,741	-	7,741
ภักดีชุมพล	1,903	-	1,903	253	-	253
ภูเขียว	37,680	-	37,680	94	-	94
หนองบัวแดง	10,069	-	10,069	1,666	-	1,666
หนองบัวระเหว	353	-	353	2,831	-	2,831
<b>รวม</b>	<b>106,332</b>	<b>-</b>	<b>106,332</b>	<b>34,926</b>	<b>1</b>	<b>34,927</b>

#### 4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอจัตุรัส เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอกอนสวรรค์ อำเภอหนองบัวแดง เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

#### 2.2 อ้อยโรงงาน

อ้อยโรงงานเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดชัยภูมิในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

##### 1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 22,264 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.43 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอบ้านเขว้า 7,693 ไร่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 5,679 ไร่ และอำเภอบำเหน็จณรงค์ 3,511 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 2,987,117 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.31 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอภูเขียว 320,366 ไร่ อำเภอเมืองชัยภูมิ 299,376 ไร่ และอำเภอหนองบัวแดง 274,762 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 491,015 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.42 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอหนองบัวแดง 114,016 ไร่ อำเภอภักดีชุมพล 49,420 ไร่ และอำเภอเทพสถิต 38,566 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,711,598 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 2,386 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.72 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบในอำเภอบ้านเขว้า 1,367 ไร่ อำเภอกอนสาร 542 ไร่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ 229 ไร่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 138 ไร่ และอำเภอจัตุรัส 110 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 771,324 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.82 ของพื้นที่ ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอภูเขียว 189,647 ไร่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 94,810 ไร่ และ อำเภอหนองบัวแดง 94,247 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 162,332 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.06 ของพื้นที่ ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอภูเขียว 37,579 ไร่ อำเภอหนองบัวแดง 30,415 ไร่ และอำเภอ เกษตรสมบูรณ์ 20,051 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 2,716 ไร่

**3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกอ้อยโรงงานแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก อ้อยโรงงาน พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกอ้อยโรงงานและพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 2,235,671 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอ ที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองชัยภูมิ 277,792 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอเทพสถิต 231,422 ไร่ อำเภอจัตุรัส 197,935 ไร่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 183,138 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 19,878 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 89.28 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอบ้านเขว้า 6,326 ไร่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 5,541 ไร่ และอำเภอ บำเหน็จณรงค์ 3,282 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 2,215,793 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 74.18 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอเมืองชัยภูมิ 275,214 ไร่ อำเภอเทพสถิต 231,422 ไร่ และอำเภอเมืองจัตุรัส 195,936 ไร่

**ตารางที่ 5** พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงานรายอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองชัยภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,578 (100.00%)	299,376 (100.00%)	22,340 (100.00%)	282,779 (100.00%)	607,073 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	24,162 (8.07%)	4,000 (17.91%)	97 (0.03%)	28,259 (4.65%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,578 (100.00%)	275,214 (91.93%)	-	-	277,792 (45.76%)
เกษตรสมบูรณ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	5,679 (100.00%)	272,407 (100.00%)	31,471 (100.00%)	172,998 (100.00%)	482,555 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	138 (2.43%)	94,810 (34.80%)	20,051 (63.71%)	1,225 (0.71%)	116,224 (24.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,541 (97.57%)	177,597 (65.20%)	-	-	183,138 (37.95%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เทพสถิต	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	243,150 (100.00%)	38,566 (100.00%)	80,977 (100.00%)	362,693 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	11,728 (4.82%)	1,558 (4.04%)	-	13,286 (3.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	231,422 (95.18%)	-	-	231,422 (63.81%)
เนินสง่า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	92,946 (100.00%)	21,918 (100.00%)	52,404 (100.00%)	167,268 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	9,887 (10.64%)	6,273 (28.62%)	-	16,160 (9.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	83,059 (89.36%)	-	-	83,059 (49.66%)
แก่งคร้อ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	234,235 (100.00%)	55 (100.00%)	104,015 (100.00%)	338,305 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	92,686 (39.57%)	3 (5.45%)	11 (0.01%)	92,700 (27.40%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	141,549 (60.43%)	-	-	141,549 (41.84%)
คอนสวรรค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	115,589 (100.00%)	17,777 (100.00%)	133,975 (100.00%)	267,341 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	25,068 (21.69%)	7,621 (42.87%)	-	32,689 (12.23%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	90,521 (78.31%)	-	-	90,521 (33.86%)
คอนสาร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	694 (100.00%)	148,658 (100.00%)	23,948 (100.00%)	79,423 (100.00%)	252,723 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	542 (78.10%)	83,188 (55.96%)	15,654 (65.37%)	1,030 (1.30%)	100,414 (39.73%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	152 (21.90%)	65,470 (44.04%)	-	-	65,622 (25.97%)
จัตุรัส	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,109 (100.00%)	218,541 (100.00%)	29,660 (100.00%)	173,993 (100.00%)	424,303 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	110 (5.22%)	22,605 (10.34%)	5,610 (18.91%)	-	28,325 (6.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,999 (94.78%)	195,936 (89.66%)	-	-	197,935 (46.65%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
ชัยใหญ่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	105,933 (100.00%)	25,011 (100.00%)	20,829 (100.00%)	151,773 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	5,087 (4.80%)	1,370 (5.48%)	-	6,457 (4.25%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	100,846 (95.20%)	-	-	100,846 (66.45%)
บ้านเขว้า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	7,693 (100.00%)	135,902 (100.00%)	13,744 (100.00%)	114,662 (100.00%)	272,001 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,367 (17.77%)	16,996 (12.51%)	4,396 (31.98%)	9 (0.01%)	22,768 (8.37%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,326 (82.23%)	118,906 (87.49%)	-	-	125,232 (46.04%)
บ้านแท่น	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	135,156 (100.00%)	16,050 (100.00%)	32,543 (100.00%)	183,749 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	53,136 (39.31%)	16,050 (100.00%)	2 (0.01%)	69,188 (37.65%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	82,020 (60.69%)	-	-	82,020 (44.64%)
บ้านเนินจรรย์รงค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,511 (100.00%)	174,931 (100.00%)	11,323 (100.00%)	95,996 (100.00%)	285,761 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	229 (6.52%)	29,949 (17.12%)	3,902 (34.46%)	-	34,080 (11.93%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,282 (93.48%)	144,982 (82.88%)	-	-	148,264 (51.88%)
ภักดีชุมพล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	83,738 (100.00%)	49,420 (100.00%)	59,149 (100.00%)	192,307 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	14,074 (16.81%)	7,163 (14.49%)	151 (0.26%)	21,388 (11.12%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	69,664 (83.19%)	-	-	69,664 (36.23%)
ภูเขียว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	320,366 (100.00%)	38,550 (100.00%)	80,229 (100.00%)	439,145 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	189,647 (59.20%)	37,579 (97.48%)	18 (0.02%)	227,244 (51.75%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	130,719 (40.80%)	-	-	130,719 (29.77%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
หนองบัวแดง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	274,762 (100.00%)	114,016 (100.00%)	161,558 (100.00%)	550,336 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	94,247 (34.30%)	30,415 (26.68%)	169 (0.10%)	124,831 (22.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	180,515 (65.70%)	-	-	180,515 (32.80%)
หนองบัวระเหว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	131,427 (100.00%)	37,166 (100.00%)	66,068 (100.00%)	234,661 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	4,054 (3.08%)	687 (1.85%)	4 (0.01%)	4,745 (2.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	127,373 (96.92%)	-	-	127,373 (54.28%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	22,264 (100.00%)	2,987,117 (100.00%)	491,015 (100.00%)	1,711,598 (100.00%)	5,211,994 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,386 (10.72%)	771,324 (25.82%)	162,332 (33.06%)	2,716 (0.16%)	938,758 (18.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	19,878 (89.28%)	2,215,793 (74.18%)	-	-	2,235,671 (42.89%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 510,968 ไร่ และพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 31,229 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน

อำเภอ	ข้าว (ไร่)			ยางพารา (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองชัยภูมิ	68,751	9,749	78,500	3,614	-	3,614
เกษตรสมบูรณ์	55,047	740	55,787	5,178	-	5,178
เทพสถิต	8,225	1,812	10,037	6,264	-	6,264
เนินสง่า	21,534	674	22,208	203	-	203
แก้งคร้อ	70,707	29	70,736	807	-	807
คอนสวรรค์	21,237	2,868	24,105	429	-	429
คอนสาร	20,412	51	20,463	2,517	-	25,17
จัตุรัส	34,505	449	34,954	107	-	107
ซับใหญ่	4,420	752	5172	323	-	323
บ้านเขว้า	12,781	1,012	13,793	646	-	646
บ้านแท่น	39,628	55	39,683	928	-	928
บำเหน็จณรงค์	10,744	113	10,857	2,223	-	2,223
ภักดีชุมพล	8,374	644	9018	1,044	-	1,044
ภูเขียว	42,441	131	42,572	1,838	-	1,838
หนองบัวแดง	65,377	1,114	66,491	3,586	-	3,586
หนองบัวระเหว	5,472	1,120	6,592	1,522	-	1,522
<b>รวม</b>	<b>489,655</b>	<b>21,313</b>	<b>510,968</b>	<b>31,229</b>	<b>-</b>	<b>31,229</b>

#### 4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกอ้อยโรงงานต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกอ้อยโรงงาน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกอ้อยโรงงานที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอบ้านเขว้า อำเภอคอนสาร อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ และอำเภอจัตุรัส

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกอ้อยโรงงาน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอภูเขียว อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง เป็นต้น



(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกอ้อยโรงงาน มีต้นทุนที่ต่ำและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

### 2.3 มั่นสำปะหลัง

มั่นสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดชัยภูมิในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

#### 1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมั่นสำปะหลัง

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 27,581 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.53 ของพื้นที่ ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ 9,608 ไร่ อำเภอภักดีชุมพล 7,727 ไร่ และอำเภอบ้านแท่น 5,392 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 3,124,533 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 59.94 ของพื้นที่ ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเมืองชัยภูมิ 369,691 ไร่ อำเภอภูเขียว 308,915 ไร่ และอำเภอหนองบัวแดง 266,154 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 333,342 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.40 ของพื้นที่ ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอหนองบัวแดง 105,791 ไร่ อำเภอภักดีชุมพล 49,116 ไร่ และอำเภอเทพสถิต 42,786 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,726,981 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมั่นสำปะหลังในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 3,706 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.44 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอภักดีชุมพล 3,128 ไร่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ 273 ไร่ และอำเภอจัตุรัส 185 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 762,244 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.40 ของพื้นที่ ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอเทพสถิต 169,379 ไร่ อำเภอจัตุรัส 121,672 ไร่ และอำเภอบำเหน็จณรงค์ 97,081 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 148,322 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.50 ของพื้นที่ ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอเทพสถิต 33,378 ไร่ อำเภอหนองบัวระเหว 25,706 ไร่ และอำเภอภักดีชุมพล 21,719 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 10,915 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมั่นสำปะหลังแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกมั่นสำปะหลัง พิจารณาจากพื้นที่ ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมั่นสำปะหลังและพื้นที่ปลูกมั่นสำปะหลังในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 2,386,164 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองชัยภูมิ 329,336 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอภูเขียว 307,016 ไร่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 269,495 ไร่ อำเภอหนองบัวแดง 245,210 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 23,875 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.56 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ 9,570 ไร่ อำเภอบ้านแท่น 5,368 ไร่ และอำเภอภักดีชุมพล 4,599 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 2,362,289 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 75.60 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอเมืองชัยภูมิ 326,815 ไร่ อำเภอภูเขียว 306,779 ไร่ และ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 259,925 ไร่

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมันสำปะหลังรายอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองชัยภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,578 (100.00%)	369,691 (100.00%)	4,706 (100.00%)	230,104 (100.00%)	607,079 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	57 (2.21%)	42,876 (11.60%)	2,778 (59.03%)	410 (0.18%)	46,121 (7.60%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,521 (97.79%)	326,815 (88.40%)	-	-	329,336 (54.25%)
เกษตรสมบูรณ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	9,608 (100.00%)	264,504 (100.00%)	19,512 (100.00%)	188,930 (100.00%)	482,554 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	38 (0.40%)	4,579 (1.73%)	1,577 (8.08%)	1,439 (0.76%)	7,633 (1.58%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,570 (99.60%)	259,925 (98.27%)	-	-	269,495 (55.85%)
เทพสถิต	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	265,620 (100.00%)	42,786 (100.00%)	54,255 (100.00%)	362,661 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	169,379 (63.77%)	33,378 (78.01%)	2,278 (4.20%)	205,035 (56.54%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	96,241 (36.23%)	-	-	96,241 (26.54%)
เนินสง่า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	113,954 (100.00%)	1,898 (100.00%)	51,412 (100.00%)	167,264 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	51,195 (44.93%)	1,898 (100.00%)	-	53,093 (31.74%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	62,759 (55.07%)	-	-	62,759 (37.52%)
แก่งคร้อ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	214,096 (100.00%)	131 (100.00%)	124,444 (100.00%)	338,671 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	3,645 (1.70%)	78 (59.54%)	161 (0.13%)	3,884 (1.15%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	210,451 (98.30%)	-	-	210,451 (62.14%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ขึ้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
คอนสวรรค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	125,205 (100.00%)	1,176 (100.00%)	140,959 (100.00%)	267,340 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	10,855 (8.67%)	1,176 (100.00%)	1 -	12,032 (4.50%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	114,350 (91.33%)	-	-	114,350 (42.77%)
คอนสาร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	678 (100.00%)	139,186 (100.00%)	11,458 (100.00%)	101,407 (100.00%)	252,729 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1 (0.15%)	3,971 (2.85%)	712 (6.21%)	330 (0.33%)	5,014 (1.98%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	677 (99.85%)	135,215 (97.15%)	-	-	135,892 (53.77%)
จัตุรัส	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,085 (100.00%)	247,547 (100.00%)	18,568 (100.00%)	157,041 (100.00%)	424,241 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	185 (17.05%)	121,672 (49.15%)	16,416 (88.41%)	-	138,273 (32.59%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	900 (82.95%)	125,875 (50.85%)	-	-	126,775 (29.88%)
ซับใหญ่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	124,036 (100.00%)	12,251 (100.00%)	15,485 (100.00%)	151,772 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	71,146 (57.36%)	8,766 (71.55%)	-	79,912 (52.65%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	52,890 (42.64%)	-	-	52,890 (34.85%)
บ้านเขว้า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	167,959 (100.00%)	12,500 (100.00%)	91,530 (100.00%)	271,989 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	49,085 (29.22%)	7,358 (58.86%)	121 (0.13%)	56,564 (20.80%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	118,874 (70.78%)	-	-	118,874 (43.71%)
บ้านแท่น	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	5,392 (100.00%)	125,819 (100.00%)	366 (100.00%)	52,175 (100.00%)	183,752 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	24 (0.45%)	2,997 (2.38%)	366 (100.00%)	-	3,387 (1.84%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,368 (99.55%)	122,822 (97.62%)	-	-	128,190 (69.76%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
บำเหน็จณรงค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	276 (100.00%)	175,303 (100.00%)	11,859 (100.00%)	98,334 (100.00%)	285,772 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	273 (98.91%)	97,081 (55.38%)	9,954 (83.94%)	-	107,308 (37.55%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3 (1.09%)	78,222 (44.62%)	-	-	78,225 (27.37%)
ภักดีชุมพล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	7,727 (100.00%)	76,171 (100.00%)	49,116 (100.00%)	59,272 (100.00%)	192,286 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,128 (40.48%)	27,020 (35.47%)	21,719 (44.22%)	5,190 (8.76%)	57,057 (29.67%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	4,599 (59.52%)	49,151 (64.53%)	-	-	53,750 (27.95%)
ภูเขียว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	237 (100.00%)	308,915 (100.00%)	1,092 (100.00%)	128,913 (100.00%)	439,157 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	2,136 (0.69%)	627 (57.42%)	232 (0.18%)	2,995 (0.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	237 (100.00%)	306,779 (99.31%)	-	-	307,016 (69.91%)
หนองบัวแดง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	266,154 (100.00%)	105,791 (100.00%)	178,567 (100.00%)	550,512 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	20,944 (7.87%)	15,813 (14.95%)	222 (0.12%)	36,979 (6.72%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	245,210 (92.13%)	-	-	245,210 (44.54%)
หนองบัวระเหว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	140,373 (100.00%)	40,132 (100.00%)	54,153 (100.00%)	234,658 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	83,663 (59.60%)	25,706 (64.05%)	531 (0.98%)	109,900 (46.83%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	56,710 (40.40%)	-	-	56,710 (24.17%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	27,581 (100.00%)	3,124,533 (100.00%)	333,342 (100.00%)	1,726,981 (100.00%)	5,212,437 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,706 (13.44%)	762,244 (24.40%)	148,322 (44.50%)	10,915 (0.63%)	925,187 (17.75%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	23,875 (86.56%)	2,362,289 (75.60%)	-	-	2,386,164 (45.78%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมันสำปะหลัง คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 544,221 ไร่ พื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 32,725 ไร่ และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3+N) 17,737 ไร่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันสำปะหลัง

อำเภอ	ข้าว (ไร่)			ยางพารา (ไร่)			อ้อยโรงงาน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองชัยภูมิ	85,516	13,354	98,870	3,627	-	3,627	2,760	-	2,760
เกษตรสมบูรณ์	54,876	739	55,615	5,178	-	5,178	-	-	-
เทพสถิต	8,194	1,871	10,065	7,636	-	7,636	1,024	-	1,024
เนินสง่า	21,576	2,195	23,771	217	-	217	5,026	-	5,026
แก้งคร้อ	69,538	29	69,567	807	-	807	-	-	-
คอนสวรรค์	21,169	5,193	26,362	443	-	443	2,630	-	2,630
คอนสาร	19,883	51	19,934	2,517	-	2,517	1	-	1
จัตุรัส	34,205	1,313	35,518	153	-	153	4,500	-	4,500
ซับใหญ่	4,427	1,065	5,492	333	-	333	731	-	731
บ้านเขว้า	23,624	1,195	24,819	649	-	649	279	1	280
บ้านแท่น	39,561	54	39,615	928	-	928	-	-	-
บำเหน็จณรงค์	10,551	162	10,713	2,223	-	2,223	733	-	733
ภักดีชุมพล	8,262	658	8,920	1,056	-	1,056	40	-	40
ภูเขียว	42,178	131	42,309	1,838	-	1,838	-	-	-
หนองบัวแดง	64,601	1,114	65,715	3,586	-	3,586	-	-	-
หนองบัวระเหว	5,610	1,326	6,936	1,534	-	1,534	12	-	12
<b>รวม</b>	<b>51,3771</b>	<b>30,450</b>	<b>544,221</b>	<b>32,725</b>	<b>-</b>	<b>32,725</b>	<b>17,736</b>	<b>1</b>	<b>17,737</b>

#### 4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมันสำปะหลังที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอภักดีชุมพล อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอจัตุรัส เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมันสำปะหลัง เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอเทพสถิต อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมันสำปะหลัง มีต้นทุนที่ต่ำและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อพร้อมด้วย

## 2.4 ยางพารา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดชัยภูมิในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 - 13)

### 1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 35,706 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.69 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ 13,682 ไร่ อำเภอบ้านเขว้า 7,693 ไร่ และอำเภอบ้านแท่น 5,393 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 85,708 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.64 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอภักดีชุมพล 36,484 ไร่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ 18,964 ไร่ และอำเภอจัตุรัส 12,849 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 3,608,051 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.22 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอหนองบัวแดง 441,680 ไร่ อำเภอเมืองชัยภูมิ 363,695 ไร่ และอำเภอเทพสถิต 324,116 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,483,097 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 26 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.07 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ 13 ไร่ อำเภอบ้านแท่น 9 ไร่ และอำเภอบ้านเขว้า 4 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,987 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.32 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอภักดีชุมพล 1,588 ไร่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ 81 ไร่ และอำเภอบ้านเขว้า 79 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 46,746 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.30 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ 9,934 ไร่ อำเภอเทพสถิต 8,841 ไร่ และอำเภอหนองบัวแดง 5,226 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 4,289 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกยางพารา พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกยางพาราและพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง

(S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 119,401 ไร่ กระจายอยู่ทั่วเกือบทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอกักตืชุมพล 34,896 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 22,872 ไร่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ 22,219 ไร่ อำเภोजัตุรัส 14,928 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 35,680 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.93 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ 13,669 ไร่ อำเภอบ้านเขว้า 7,689 ไร่ และอำเภอบ้านแท่น 5,384 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 83,721 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.68 ของพื้นที่ ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอกักตืชุมพล 34,896 ไร่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ 18,883 ไร่ และอำเภอ จัตุรัส 12,819 ไร่

**ตารางที่ 9** พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง และพื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองชัยภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,578 (100.00%)	1,310 (100.00%)	363,695 (100.00%)	239,496 (100.00%)	607,079 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	8 (0.61%)	4,054 (1.11%)	408 (0.17%)	4,470 (0.74%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,578 (100.00%)	1,302 (99.39%)	-	-	3,880 (0.64%)
เกษตรสมบูรณ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	13,682 (100.00%)	9,233 (100.00%)	288,071 (100.00%)	171,590 (100.00%)	482,576 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	13 (0.10%)	30 (0.32%)	9,934 (3.45%)	561 (0.33%)	10,538 (2.18%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	13,669 (99.90%)	9,203 (99.68%)	-	-	22,872 (4.74%)
เทพสถิต	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	31 (100.00%)	324,116 (100.00%)	38,513 (100.00%)	362,660 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	31 (100.00%)	8,841 (2.73%)	64 (0.17%)	8,936 (2.46%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
เนินสง่า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	126,416 (100.00%)	40,852 (100.00%)	167,268 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	237 (0.19%)	-	237 (0.14%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-



ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
แก่งคร้อ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	52 (100.00%)	258,293 (100.00%)	80,327 (100.00%)	338,672 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	52 (100.00%)	1,164 (0.45%)	2 n.s.	1,218 (0.36%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
คอนสวรรค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	145,706 (100.00%)	121,635 (100.00%)	267,341 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	441 (0.30%)	-	441 (0.16%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
คอนสาร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	677 (100.00%)	2,212 (100.00%)	160,102 (100.00%)	89,739 (100.00%)	252,730 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	5 (0.23%)	4,167 (2.60%)	1,159 (1.29%)	5,331 (2.11%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	677 (100.00%)	2,207 (99.77%)	-	-	2,884 (1.14%)
จัตุรัส	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,109 (100.00%)	12,849 (100.00%)	260,716 (100.00%)	148,633 (100.00%)	424,307 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	30 (0.23%)	153 (0.06%)	-	183 (0.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,109 (100.00%)	12,819 (99.77%)	-	-	14,928 (3.52%)
ซับใหญ่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	1 (100.00%)	142,617 (100.00%)	9,155 (100.00%)	151,773 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	360 (0.25%)	-	360 (0.24%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	1 (100.00%)	-	-	1 n.s.
บ้านเขว้า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	7,693 (100.00%)	105 (100.00%)	168,998 (100.00%)	95,228 (100.00%)	272,024 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4 (0.05%)	79 (75.24%)	715 (0.42%)	-	798 (0.42%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,689 (99.95%)	26 (24.76%)	-	-	7,715 (2.84%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
บ้านแท่น	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	5,393 (100.00%)	10 (100.00%)	129,506 (100.00%)	48,843 (100.00%)	183,752 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	9 (0.17%)	-	933 (0.72%)	-	942 (0.51%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,384 (99.83%)	10 (100.00%)	-	-	5,394 (2.94%)
บ้านเข็ญรังค์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,336 (100.00%)	18,964 (100.00%)	165,326 (100.00%)	98,149 (100.00%)	285,775 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	81 (0.43%)	2,239 (1.35%)	-	2,320 (0.81%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,336 (100.00%)	18,883 (99.57%)	-	-	22,219 (7.77%)
ภักดีชุมพล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	36,484 (100.00%)	112,644 (100.00%)	43,179 (100.00%)	192,307 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,588 (4.35%)	4,650 (4.13%)	1,990 (4.61%)	8,228 (4.28%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	34,896 (95.65%)	-	-	34,896 (18.15%)
ภูเขียว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	238 (100.00%)	4,391 (100.00%)	319,410 (100.00%)	115,121 (100.00%)	439,160 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	17 (0.39%)	1,912 (0.60%)	18 (0.02%)	1,947 (0.44%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	238 (100.00%)	4,374 (99.61%)	-	-	4,612 (1.05%)
หนองบัวแดง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	14 (100.00%)	441,680 (100.00%)	108,783 (100.00%)	550,477 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	14 (100.00%)	5,226 (1.18%)	87 (0.08%)	5,327 (0.97%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
หนองบัวระเหว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	52 (100.00%)	200,755 (100.00%)	33,854 (100.00%)	234,661 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	52 (100.00%)	1,720 (0.86%)	-	1,772 (0.76%)

พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	35,706 (100.00%)	85,708 (100.00%)	3,608,051 (100.00%)	1,483,097 (100.00%)	5,212,562 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	26 (0.07%)	1,987 (2.32%)	46,746 (1.30%)	4,289 (0.29%)	53,048 (1.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	35,680 (99.93%)	83,721 (97.68%)	-	-	119,401 (2.29%)

หมายเหตุ: n.s. = มีจำนวนน้อยมากไม่มีความสำคัญทางสถิติ

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 22,876 ไร่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา

อำเภอ	ข้าว (ไร่)		รวม
	S3	N	
เมืองชัยภูมิ	1,383	613	1,996
เกษตรสมบูรณ์	9,403	-	9,403
เทพสถิต	-	-	-
เนินสง่า	-	-	-
แก้งคร้อ	-	-	-
คอนสวรรค์	-	-	-
คอนสาร	640	-	640
จัตุรัส	1,473	424	1,897
ซับใหญ่	-	-	-
บ้านเขว้า	-	-	-
บ้านแท่น	2,356	-	2,356
บำเหน็จณรงค์	3,464	-	3,464
ภักดีชุมพล	2,855	67	2,922

ภูเขา	198	-	198
หนองบัวแดง	-	-	-
หนองบัวระเหว	-	-	-
<b>รวม</b>	<b>21,772</b>	<b>1,104</b>	<b>22,876</b>

#### 4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกยางพารา ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอบ้านแท่น และอำเภอบ้านเขว้า

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกยางพารา เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอภักดีชุมพล อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอบ้านเขว้า เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกยางพารา มีต้นทุนที่ต่ำและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

### 3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

**3.1 ส้มโทองดีบ้านแท่น** เป็นส้มโอพันธุ์ทองดี ผลมีลักษณะกลมแป้น เปลือกค่อนข้างบาง เนื้อกึ่งสีขาวอมชมพู เนื้อฉ่ำไม่แฉะ รสชาติกลมกล่อมหวานอมเปรี้ยว ไม่มีรสขมและรสซ่า ปลูกในเขตอำเภอบ้านแท่น (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2563)

**3.2 มะขามหวานศรีภักดี** เป็นมะขามที่มีรสชาติหวานนุ่ม เนื้อเหนียว เนื้อหนา รสเหมือนน้ำผึ้ง ลักษณะของฝักโค้งประมาณ 45 องศา มีความยาวประมาณ 15-18 เซนติเมตร ขนาดของฝักใหญ่น้ำหนักประมาณ 8 - 20 ฝักต่อกิโลกรัม ปลูกในเขตอำเภอภักดีชุมพล

**3.3 กล้วยหอมหนองบัวแดง** ปลูกบริเวณเชิงเขาเป็นพื้นที่ต้นน้ำเหมืองแร่ทองคำและดินมีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งรวมของธาตุ ทำให้กล้วยหอมทองหนองบัวแดงมีรสชาติอร่อย มีกลิ่นหอม เนื้อเหนียวและนุ่ม ปลูกในเขตตำบลถ้ำวัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

**3.4 มะม่วงน้ำดอกไม้สีทองบ้านโหล่น** กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตมะม่วงแปรรูปบ้านโหล่น ตำบลนางแดด อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองที่มีคุณภาพ เพื่อจำหน่ายผลผลิตในประเทศและต่างประเทศ

**3.5 พืชสมุนไพร** ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือเศรษฐกิจชีวภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่ง

ที่ได้รับความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสาระสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น กระชายดำ ขมิ้นชัน และบัวบก เป็นต้น

กระชายดำเป็นไม้ล้มลุกมีอายุหลายปี มีเหง้าอยู่ใต้ดิน สามารถเจริญเติบโตและลงหัวได้ดี ในดินที่มีลักษณะร่วนซุย โดยเฉพาะดินร่วนปนทราย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบแดดจัด ชอบแสงรำไร สามารถปลูกแซมกับพืชอื่นๆ หรือจะปลูกเป็นพืชเดี่ยวก็ได้ โดยจังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกกระชายดำที่ระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) 36,005 ไร่

ขมิ้นชันเป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัดและความชื้นสูง ดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์และมีรายได้ระหว่างรอการเติบโตของยางพารา หรือปลูกเป็นแปลงเดี่ยวเพื่อการค้าก็ได้ โดยจังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) 212,464 ไร่ และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) 2,875,932 ไร่

บัวบกสามารถปลูกได้ทั้งในที่ร่มและที่โล่งแจ้ง แต่จะเจริญเติบโตได้ดีในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีความชุ่มชื้นมากพอ สภาพพื้นที่ปลูกต้องสามารถควบคุมน้ำได้ดีหรือไม่มีน้ำขัง มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบแดดจัด สามารถปลูกแซมระหว่างแปลงพืชหลักได้ โดยจังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกบัวบกที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) 12,903 ไร่ และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) 230,537 ไร่

#### 4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

##### 4.1 ข้าว

1) พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 105,420 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ และอำเภอจัตุรัส ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด ควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดินและปุ๋ย พันธุ์ข้าว โดยรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อทำระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศ การแปรรูปแหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ควรส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) และการปลูกพืชหลังนาจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

2) พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 485,275 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอคอนสวรรค์ และอำเภอหนองบัว ซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ปลูกข้าวที่มีข้อจำกัดไม่มากนัก เกษตรกรยังคงปลูกข้าวได้ผลดี หลายพื้นที่ประสบปัญหาขาดน้ำในช่วงของการเพาะปลูก การสนับสนุนด้านการชลประทานจะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการละทิ้งถิ่นฐานจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสูงสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน หรือเกษตรทฤษฎีใหม่

3) พื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่มีประมาณ 8 แสนไร่ ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) รวมถึงการสนับสนุนข้อมูลด้านการตลาดของพืชชนิดใหม่ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจสำหรับการปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชชนิดใหม่

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าว โดยเกษตรกรใช้พื้นที่ดังกล่าวในการปลูกอ้อยโรงงาน เนื่องจากเกษตรกรเป็นสมาชิกชาวไร่อ้อยของโรงงานน้ำตาลและได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิต เกษตรกรจึงมีความมั่นใจมากกว่าการปลูกข้าว แต่ในอนาคตเกษตรกรสามารถกลับมาปลูกข้าวหรือทำการเกษตรแบบผสมผสานได้

#### 4.2 อ้อยโรงงาน

1) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่มีเนื้อที่ 2,386 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอบ้านเขว้า อำเภอคอนสาร อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ และอำเภอจัตุรัส ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด ควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตอ้อยโรงงานคุณภาพดีที่สำคัญของจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ปี 2560 - 2564 ที่ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย การบริหารจัดการ และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอุตสาหกรรมอ้อยน้ำตาลทราย เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์แบบคุณภาพสูง
- รณรงค์ลดการเผาตอซังก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดปัญหาภาวะโลกร้อน

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดค้นเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องจักร เพื่อลดปัญหาแรงงาน
- ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
- จัดหาปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร และอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการปรับปรุงบำรุงดิน
- ส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยโรงงานที่มีสายพันธุ์ต้านทานโรค

2) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่มีเนื้อที่ 771,324 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอภูเขียว อำเภอเกษตรสมบูรณ์ และอำเภอหนองบัวแดง เกษตรกรยังคงปลูกอ้อยโรงงานได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาขาดน้ำในบางช่วงของการเพาะปลูก ควรสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ได้แก่

- พัฒนาศักยภาพของพื้นที่ให้มากขึ้น ในเรื่องของคุณภาพดินและการบริหารจัดการน้ำให้มีเพียงพอและเหมาะสมต่อการเพาะปลูก

- สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว

- ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าของเสียจากโรงงานน้ำตาล และการนำของเสียจากโรงงานน้ำตาลไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินในไร้อ้อย เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนให้แก่เกษตรกรชาวไร้อ้อย โดยไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และชุมชนชาวไร้อ้อย

3) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีประมาณ 1.6 แสนไร่ ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) รวมถึงการสนับสนุนข้อมูลด้านการตลาดของพืชชนิดใหม่ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจสำหรับการปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชชนิดใหม่

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน พบว่า เกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ข้าว ยางพารา เป็นต้น ทั้งนี้ภาครัฐควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในการปรับปรุงบำรุงดินไม่ให้เสื่อมโทรม และสร้างแรงจูงใจให้กลับมาปลูกอ้อยโรงงาน เนื่องจากพื้นที่มีความเหมาะสม ทำให้ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำ และได้ผลผลิตมีคุณภาพดี ทั้งนี้เกษตรกรต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

#### 4.3 มันสำปะหลัง

1) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีเนื้อที่ 3,706 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอภักดีชุมพล อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอจัตุรัส อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอบ้านแท่น และอำเภอคอนสาร ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตมันสำปะหลังคุณภาพดีที่สำคัญของจังหวัด ให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์มันสำปะหลัง ปี 2564 - 2567 เน้นให้เกษตรกรเข้าถึงพันธุ์มันสำปะหลังที่ต้านทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง (Cassava mosaic disease: CMD) ให้เชื้อแป้งสูง และมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 5 ตัน ภายในปี 2567 เน้นการเพิ่มผลผลิตและการลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง

- ควรมีการจัดการดินและปุ๋ย ท่อนพันธุ์คุณภาพดี ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อเน้นการลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศ ส่งเสริมการแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่า แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP)

- ส่งเสริมการทำระบบน้ำหยดในพื้นที่ที่มีศักยภาพ
- การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- ทำการวิเคราะห์คุณภาพดินอยู่เสมอ
- ส่งเสริมเกษตรกรแปรรูปมันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูปมันเส้นสะอาด
- สร้างความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและโรงงาน เพื่อวางแผนการขุดของเกษตรกร (ขายและขุด)



- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวในช่วงอายุและระยะเวลาที่เหมาะสม

2) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีเนื้อที่ 762,244 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเทพสถิต อำเภอจัตุรัส และอำเภอบำเหน็จณรงค์ เกษตรกรยังคงปลูกมันสำปะหลังได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาโครงสร้างของดิน ควรสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ได้แก่

- พัฒนาศักยภาพของพื้นที่ให้มากขึ้น ในเรื่องของคุณภาพดินและทำการตรวจวิเคราะห์คุณภาพดินอยู่เสมอ

- ส่งเสริมให้มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งอาจต้องใช้ปุ๋ยสั่งตัด

- สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา การป้องกันโรคแมลงศัตรูพืชและการเก็บเกี่ยว

- ส่งเสริมการใช้ท่อนพันธุ์ที่ต้านทานโรคและให้ผลผลิตสูง

- พัฒนาระบบน้ำหยดและการใช้น้ำจากแหล่งน้ำในพื้นที่ ให้มีการใช้ประโยชน์กับมันสำปะหลังให้มากที่สุด

- ส่งเสริมเกษตรกรแปรรูปมันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูปมันเส้นสะอาด

3) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีประมาณ 1.6 แสนไร่ ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) รวมถึงการสนับสนุนข้อมูลด้านการตลาดของพืชชนิดใหม่ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจสำหรับการปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชชนิดใหม่

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พบว่า เกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ข้าว อ้อยโรงงาน ยางพารา เป็นต้น ภาครัฐควรให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการปรับปรุงบำรุงดินไม่ให้เสื่อมโทรม และสร้างแรงจูงใจให้กลับมาปลูกมันสำปะหลัง เนื่องจากพื้นที่มีความเหมาะสม ทำให้ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำและผลผลิตมีคุณภาพดี ทั้งนี้เกษตรกรต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

#### 4.4 ยางพารา

1) พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 26 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอบ้านแท่น และอำเภอบ้านเขว้า ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด ควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตยางพาราคุณภาพดีที่สำคัญของจังหวัด และบริหารจัดการพื้นที่เพื่อลดต้นทุนการผลิต พัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศ การแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าและการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เพื่อให้สอดคล้องกับตามมาตรการของ

ยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (ปี 2560 - 2579) เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตยางพาราต่อไร่ต่อปี จากปกติเฉลี่ย 224 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 360 กิโลกรัมต่อไร่ ภายในปี 2579 นั้น ควรมีการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และต้านทานโรค
- การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- การปลูกพืชแซมและพืชคลุมดินให้เหมาะสม เพราะมีผลต่อการเจริญเติบโตของยางพารา
- การบำรุงรักษา การใส่ปุ๋ยการตัดแต่งกิ่ง และเทคนิคการกรีดยางให้มีปริมาณน้ำยางสูง มีคุณภาพและตรงตามมาตรฐาน
- เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง
- ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง มีการบริหารงานแบบมืออาชีพ และสามารถถ่ายทอดกิจการให้กับคนรุ่นใหม่

2) พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 1,987 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอภักดีชุมพล อำเภอบำเหน็จณรงค์ และอำเภอบ้านเขว้า เกษตรกรยังคงปลูกยางพาราได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาโครงสร้างของดิน ควรสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตรวมถึงด้านการตลาดด้วย ได้แก่

- ควรสนับสนุนให้มีเพิ่มผลผลิตยางพารา เน้นการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะการปรับปรุงบำรุงดิน
- เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางให้มากขึ้น
- ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และปลูกยางพาราทดแทนในพื้นที่เดิม
- พัฒนาตลาดและช่องทางจัดจำหน่ายให้มากขึ้น โดยเน้นการแปรรูปยางหรือไม้ยางพาราเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจเน้นจากชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นที่ต้นแบบ

3) พื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกยางพาราอยู่ มีประมาณ 5 หมื่นไร่ ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ ควรใช้มาตรการการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกพืชที่เหมาะสมกว่า หรือพืชทางเลือกและการทำเกษตรแบบผสมผสาน โดยภาครัฐต้องให้การสนับสนุน เช่น

- ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และหาพืชอื่นทดแทน เช่น ส่งเสริมให้ปลูกไม้ผล มะพร้าว ไม้หววน มันสำปะหลัง ยาสูบ แตงโม พืชไร่ พืชผักต่างๆ ทดแทน เป็นต้น
- ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผักบริโภคในครัวเรือน หรือโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น
- จัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกยางพารา พบว่า เกษตรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ข้าว เป็นต้น ในส่วนนี้ภาครัฐควรให้

ความรู้ความเข้าใจถึงสถานการณ์ด้านการเกษตรในปัจจุบัน โดยเฉพาะยางพาราที่มีราคาต่ำและปัจจุบัน ยุทธศาสตร์ยางพารา เน้นการลดพื้นที่การปลูกยางพาราอยู่แล้ว ฉะนั้นควรสร้างความตระหนักให้เกษตรกร เน้นการทำเกษตรแบบผสมผสาน หรือการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือวนเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่ามากที่สุดต่อไป

## เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2563. ข้อมูลสถิติประชากร. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมการปกครอง. 2564. แนวเขตการปกครองจังหวัด อำเภอบ้านลาด. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมชลประทาน. 2564. พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมทรัพยากรทางน้ำ. 2563. ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์. แหล่งที่มา: <https://ipthailand.go.th/th/gi-011/item/gi63100138.html>, 10 พฤศจิกายน 2564.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. การใช้ที่ดินจังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2562. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563. (ไฟล์ข้อมูล).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).



## ภาคผนวก





ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	เมืองชัยภูมิ	กุดตุ้ม
2		โคกสูง
3		ซีลอง
4		ซับสีทอง
5		ทำหินโงม
6		นาฝาย
7		นาเสียว
8		โนนสำราญ
9		ในเมือง
10		บ้านค่าย
11		บ้านเล่า
12		บุงคล้า
13		โพนทอง
14		รอบเมือง
15		ลาดใหญ่
16		หนองนาแซง
17		หนองไผ่
18		ห้วยต้อน
19		ห้วยบง
20	เกษตรสมบูรณ์	กุดเลาะ
21		โนนกกอก
22		โนนทอง
23		บ้านเตี๋ย
24		บ้านบัว
25		บ้านเป่า
26		บ้านยาง
27		บ้านหัน
28		สระโพนทอง
29		หนองข่า
30		หนองโพนงาม

## ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
31	เทพสถิต	นาช่างหลัก
32		บ้านไร่
33		โป่งนก
34		วะตะแบก
35		ห้วยยายจิว
36	เนินสง่า	กะฮาด
37		ตาเนิน
38		รังงาม
39		หนองฉิม
40	แก้งคร้อ	แก่งย่ำดี
41		โคกกุ้ง
42		ช่องสามหมอ
43		ท่ามะไฟหวาน
44		นาหนองทุ่ม
45		บ้านแก้ง
46		หนองขาม
47		หนองไผ่
48		หนองสังข์
49		หลุบคา
50	คอนสวรรค์	คอนสวรรค์
51		โคกมั่งงอย
52		ช่องสามหมอ
53		โนนสะอาด
54		บ้านโสก
55		ยางหวาย
56		ศรีสำราญ
57		หนองขาม
58		ห้วยไร่
59	คอนสาร	คอนสาร
60		ดงกลาง
61		ดงบัง

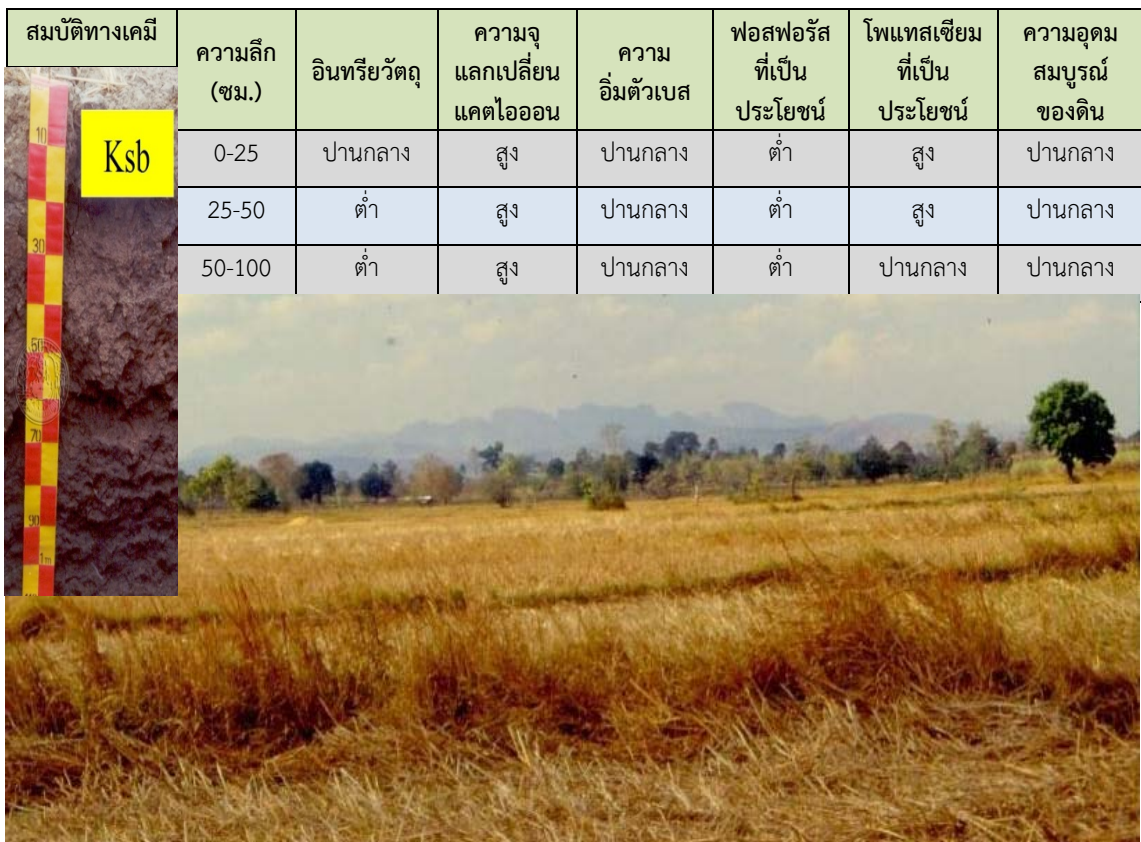
## ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
62	คอนสาร	ทุ่งนาเลา
63	(ต่อ)	ทุ่งพระ
64		ทุ่งลุยลาย
65		โนนคูณ
66		ห้วยยาง
67	จัตุรัส	กุดน้ำใส
68		บ้านกอก
69		บ้านขาม
70		ละหาน
71		ส้มป่อย
72		หนองโดน
73		หนองบัวโคก
74		หนองบัวบาน
75		หนองบัวใหญ่
76	ซับใหญ่	ซับใหญ่
77		ตะโกทอง
78		ท่ากูป
79	บ้านเขว้า	ชีบน
80		ตลาดแร้ง
81		โนนแดง
82		บ้านเขว้า
83		ภูแลนคา
84		ลุ่มลำชี
85	บ้านแท่น	บ้านเต่า
86		บ้านแท่น
87		สระพัง
88		สามสวน
89		หนองคู
90	บำเหน็จณรงค์	เกาะมะนาว
91		โคกเพชรพัฒนา
92		โคกเริงรัมย์

## ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)



ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
93	บำเหน็จณรงค์	บ้านชวน
94	(ต่อ)	บ้านตาล
95		บ้านเพชร
96		หัวทะเล
97	ภักดีชุมพล	เจาทอง
98		บ้านเจียง
99		วังทอง
100		แหลมทอง
101	ภูเขียว	กวางโจน
102		กุดยม
103		โคกสะอาด
104		ธาตุทอง
105		บ้านแก้ง
106		บ้านดอน
107		บ้านเพชร
108		ผักปัง
109		หนองคอนไทย
110		หนองตุม
111		โอโธ
112	หนองบัวแดง	กุดชุมแสง
113		คูเมือง
114		ถ้าวีวแดง
115		ท่าใหญ่
116		นางแดด
117		วังชมภู
118		หนองบัวแดง
119		หนองวาง
120	หนองบัวระเหว	โคกสะอาด
121		วังตะเฆ่
122		โสภโปลาดุก
123		หนองบัวระเหว
124		ห้วยแย้

ชุดดิน	เกษตรสมบูรณ์	Series Ksb	กลุ่มชุดดินที่ 7
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 1 %		
ภูมิสัณฐาน	แอ่งต่ำของที่ราบน้ำท่วมถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	เลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก เนื้อดินเป็นดินเหนียวถึงดินเหนียวจัดตลอดหน้าดิน มีสีเทาอ่อนปนน้ำตาลจุดประสีน้ำตาลแก่ ดินบนตอนล่างมีสีพื้นเป็นสีเทา มีจุดประสีแดง ดินล่างมีสีเทาอ่อนปนน้ำตาลหรือเทาปนชมพู มีจุดประสีแดง น้ำตาลปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ในชั้นดินบน ส่วนชั้นดินล่างพบรอยไหลและผิวหน้าที่ถูกกดตัน ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.0 - 8.0) และอาจพบชั้นหินทรายแข็งที่กำลังสลายตัว ในบางบริเวณ ฤดูแล้งหน้าดินแตกกระแหงกว้างและลึก		
ข้อจำกัด	เสี่ยงต่อการเกิดน้ำหลากในฤดูฝน สมบัติทางกายภาพของดินไม่ดี		
ข้อเสนอแนะ	ควรใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยเคมี เพื่อปรับปรุงสมบัติทางกายภาพและทางเคมีของดินให้ดีขึ้น		



ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินเกษตรสมบูรณ์

ชุดดิน	หนองกุ้ง	Series Nkg	กลุ่มชุดดินที่ 7
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบมีความลาดชัน 0 - 2 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงช้า      การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน      ปานกลาง		
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมากดินบนเป็นดินร่วนเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลเทาหรือน้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว สีเทาปนน้ำตาลอ่อน พบจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง หรือน้ำตาลตลอด อาจพบก้อนเหล็กหรือแมงกานีสสะสมในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดิน เป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0 - 6.5) ในดินบน และกรดปานกลาง ถึงเป็นด่างเล็กน้อย (pH 6.0 - 8.5) ในดินล่าง		
ข้อจำกัด	เสี่ยงต่อการขาดน้ำในฤดูเพาะปลูก		
ข้อเสนอแนะ	หากใช้ทำนาควรมีการชลประทานเข้าช่วยและมีการปรับปรุงสมบัติทางกายภาพ และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยการใส่ปุ๋ยพืชสดปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี เพิ่มขึ้น ถ้าปลูกพืชโดยอาศัยน้ำฝนควรเลือกระยะเวลาปลูกที่เหมาะสม เพื่อลดอัตราเสี่ยงของการขาดแคลนน้ำ		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
							

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินหนองกุ้ง



ชุดดิน	ร้อยเอ็ด	Series Re	กลุ่มชุดดินที่ 17
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 2 %		
ภูมิสัณฐาน	พื้นที่เกือบราบหรือที่ราบ		
วัตถุต้นกำเนิด	ตะกอนของหินตะกอนเนื้อหยาบ		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเลวถึงเลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาล ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนทราย อาจพบชั้นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียว สีเทาปนน้ำตาลอ่อนหรือเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลปนแดงตลอด ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0 - 6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 4.5 - 6.5) ในดินล่าง		
ข้อจำกัด	เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ เสี่ยงต่อการขาดน้ำในฤดูเพาะปลูก		
ข้อเสนอแนะ	หากใช้ทำนาควรมีการชลประทานเข้าช่วยและมีการปรับปรุงสมบัติทางกายภาพและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยการใส่ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้น ถ้าปลูกพืชโดยอาศัยน้ำฝนควรเลือกระยะเวลาปลูกที่เหมาะสมเพื่อลดอัตราเสี่ยงของการขาดแคลนน้ำ		

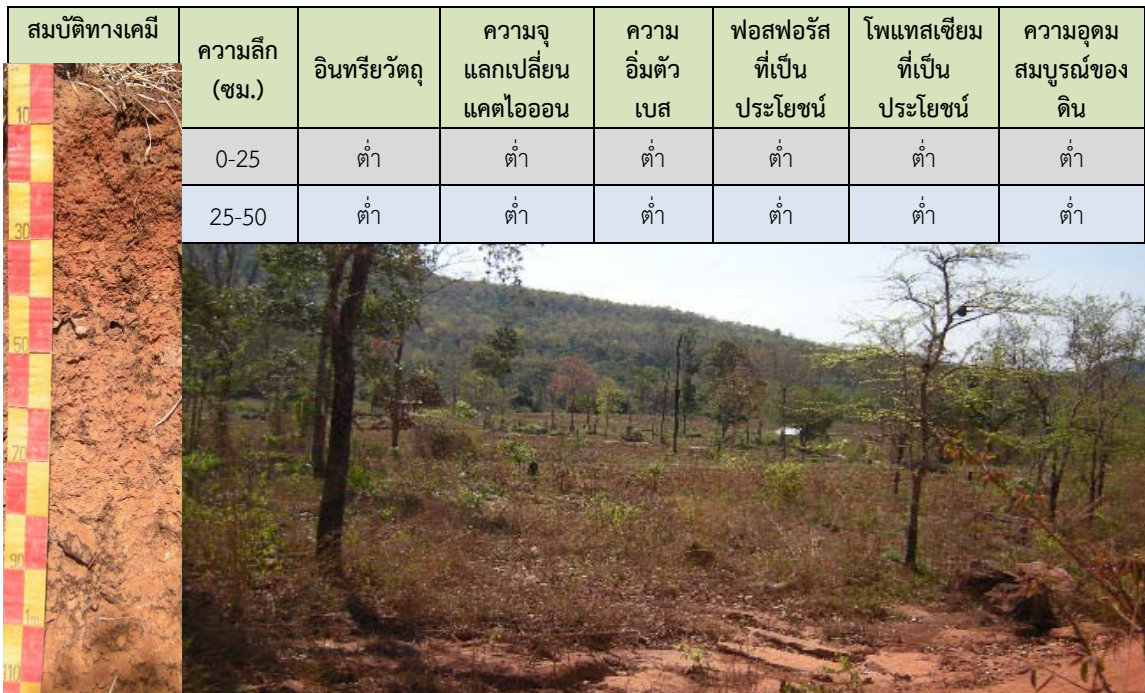
สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอึดตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ



ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินร้อยเอ็ด





ชุดดิน	วังน้ำเขียว	Series Wk	กลุ่มชุดดินที่ 48
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีความลาดชัน 2 - 35 %		
ภูมิสัณฐาน	ลานตะพัก เชิงเขา เนินเขา หรือบริเวณพื้นที่เหลือค้างจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การผุพังสลายตัวอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไม่ไกลนักของหินทราย		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลางถึงเร็ว
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินต้นถึงชั้นกรวด เศษหิน มีเนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลเข้มหรือน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ส่วนดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนเศษหินและกรวดปริมาณมาก สีน้ำตาลแก่หรือแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5 - 5.0) และพบชั้นหินพื้นภายในความลึก 50 เซนติเมตร และพบเศษหิน ก้อนหินลอยหน้าบนผิวดินอยู่ทั่วไป		
ข้อจำกัด	เป็นดินต้นถึงชั้นเศษหินหนาแน่น พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง		
ข้อเสนอแนะ	บริเวณที่มีความลาดชันไม่มากนักและดินไม่ตื้นมาก อาจใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องรบกวนดินน้อยที่สุด พร้อมทั้งจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม โดยใช้วิธีพืช เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี พื้นที่ลาดชันสูงไม่ควรนำมาใช้เพาะปลูก ควรให้คงสภาพป่าหรือฟื้นฟูสภาพป่า		



ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินวังน้ำเขียว

ชุดดิน	จตุรัส	Series Ct	กลุ่มชุดดินที่ 55
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนชัน มีความลาดชัน 1 - 20 %		
ภูมิสัณฐาน	ลานตะพัก เขิงเขา หรือบริเวณพื้นที่ที่เหลื่อค่างจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การผุพังสลายตัวอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไม่กี่ไมล์ของหินตะกอนเนื้อทรายแป้งที่มีปูนปนที่มีแคลเซียมคาร์บอเนตเป็นองค์ประกอบสูง		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง		
ลักษณะสมบัติของดิน	<p><b>การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน</b> ช้ำถึงปานกลาง</p> <p>เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น ดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนแดง ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้งที่อาจมีเศษหินปะปนบ้าง สีน้ำตาลปนแดงหรือแดง ในช่วงความลึก 50-100 เซนติเมตร จะพบชั้นหินผุ ถัดจากชั้นหินผุเป็นชั้นหินแข็งซึ่งเป็นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.5 - 8.0) ในดินบนและเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.0 - 8.0) ในดินล่าง</p>		
ข้อจำกัด	สมบัติทางกายภาพของดินไม่ดี ดินค่อนข้างแน่นทึบ โครงสร้างไม่เหมาะสม น้ำซึมผ่านได้ช้า อาจขาดแคลนน้ำได้ในช่วงฤดูเพาะปลูก		
ข้อเสนอแนะ	ปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น ควรปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน เช่น การปรับปรุงโครงสร้างของดิน โดยการไถพรวนที่เหมาะสม เพิ่มอินทรีย์วัตถุ เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่พบดินนี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตแห้งแล้ง ดังนั้นการกำหนดระยะเวลาและชนิดของพืชที่ปลูก ควรทำอย่างรอบคอบเพื่อหลีกเลี่ยงการขาดแคลนน้ำ ปลูกพืชคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นในดิน และป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ปลูกพืชบำรุงดินและปลูกพืชหมุนเวียน		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	สูง	สูง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง



ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินจตุรัส

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดชัยภูมิจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
เมืองชัยภูมิ	4,884	นาฝาย	4,604
		บ้านเล่า	56
		โพนทอง	224
เกษตรสมบูรณ์	45,349	กุดเลาะ	9,103
		โนนทอง	2,102
		บ้านบัว	5,792
		บ้านเป่า	6,114
		บ้านยาง	10,457
		บ้านหัน	5,579
		สระโพนทอง	6,202
คอนสาร	8,378	ดงกลาง	1,248
		โนนคูณ	7,130
จัตุรัส	17,380	กุดน้ำใส	1,492
		บ้านกอก	820
		บ้านขาม	6,035
		หนองโดน	3,759
		หนองบัวบาน	5,274
		ตลาดแร้ง	50
บ้านเขว้า	14,852	โนนแดง	262
		บ้านเขว้า	2,609
		ลุ่มลำชี	11,931
		บ้านแท่น	7,202
บ้านแท่น	10,621	สามสวน	3,419
		เกาะมะนาว	137
บำเหน็จณรงค์	64,620	โคกเพชรพัฒนา	3,427
		โคกเริงรัมย์	10,333
		บ้านชวน	11,161
		บ้านตาล	8,286

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
บำเหน็จณรงค์ (ต่อ)		บ้านเพชร	22,528
		หัวทะเล	8,748
ภูเขียว	6,866	โคกสะอาด	6,151
		บ้านเพชร	715
<b>รวม</b>	<b>172,950</b>		<b>172,950</b>

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดชัยภูมิ

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำ	ประเภทอ่าง	อำเภอ	ตำบล	หน่วย: ล้าน ลบ.ม.	
					ระดับน้ำต่ำสุด	ระดับน้ำเก็บกัก
1	อ่างเก็บน้ำห้วยสัมป่อย	กลาง	ชัยใหญ่	ท่ากูป	0.60	7.65
2	อ่างเก็บน้ำลำซ้อระกา	กลาง	ชัยใหญ่	นาฝาย	1.03	10.31
3	อ่างเก็บน้ำน้ำพรม	กลาง	เกษตรสมบูรณ์	โนนทอง	0.08	3.43
4	อ่างเก็บน้ำลำคันฉู	กลาง	บำเหน็จณรงค์	โคกเพชรพัฒนา	3.30	42.60
5	อ่างเก็บน้ำบ้านเพชร	กลาง	ภูเขียว	บ้านเพชร	3.00	19.68
6	อ่างเก็บน้ำห้วยทราย	กลาง	บำเหน็จณรงค์	บ้านชวน	1.50	10.30
7	อ่างเก็บน้ำจุฬารักษ์	ใหญ่	คอนสาร	ทุ่งลุยลาย	37.00	164.00
		<b>รวม</b>			<b>46.51</b>	<b>257.97</b>

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
<b>อำเภอเมืองชัยภูมิ</b>	<b>94,299</b>	<b>อำเภอเทพสถิต</b>	<b>384,932</b>
โคกสูง	4,112	โป่งนก	72,205
โนนสำราญ	1,000	นาช่างลัก	75,938
โพนทอง	8,459	บ้านไร่	74,778
กุดตุ้ม	134	วะตะแบก	104,331
ชัยสีทอง	23,052	ห้วยยายจิว	57,680
ท่าหินโงม	3,998	<b>อำเภอเนินสง่า</b>	<b>44,657</b>
นาเสียว	9,030	กะฮาด	32
นาฝาย	268	ตาดเนิน	21,439
บ้านเล่า	2	รังงาม	23,147
บ้านค่าย	116	หนองฉิม	39
ลาดใหญ่	48	<b>อำเภอแก้งคร้อ</b>	<b>44,683</b>
หนองไผ่	272	เก่าย่าดี	6,292
ห้วยต้อน	35,968	โคกกุง	2,603
ห้วยบง	7,840	ช่องสามหมอ	2,301
<b>อำเภอเกษตรสมบูรณ์</b>	<b>156,829</b>	ท่ามะไฟหวาน	7,741
โนนกกอก	8,186	นาหนองทุ่ม	10,516
โนนทอง	12,790	บ้านแก้ง	4,212
กุดเลาะ	5,268	หนองไผ่	6,012
บ้านเตือ	29,050	หนองขาม	1,153
บ้านเป่า	9,634	หนองสังข์	3,853
บ้านบัว	4,037	<b>อำเภอคอนสวรรค์</b>	<b>14,550</b>
บ้านยาง	1,189	ช่องสามหมอ	2,383
บ้านหัน	8,109	บ้านโสก	355
สระโพนทอง	6,185	ห้วยไร่	11,812
หนองโพนงาม	59,979		
หนองข่า	12,402		

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
<b>อำเภอคอนสาร</b>	<b>67,409</b>	โคกเจริญรัมย์	2,938
โนนคูณ	2,632	บ้านชวน	9,599
คอนสาร	591	<b>อำเภอภักดีชุมพล</b>	<b>37,906</b>
ดงกลาง	1,113	เจาทอง	499
ดงบัง	958	แหลมทอง	25,250
ทุ่งนาเลา	13,482	บ้านเจียง	12,154
ทุ่งพระ	5,299	วังทอง	3
ห้วยยาง	43,334	<b>อำเภอภูเขียว</b>	<b>18,064</b>
<b>อำเภอจัตุรัส</b>	<b>33,906</b>	โอล์	1,853
กุดน้ำใส	182	กว้างโจน	1,243
บ้านกอก	12,593	กุดยม	765
บ้านขาม	5	ธาตุดอง	5,431
ส้มป่อย	179	บ้านเพชร	296
หนองบัวโคก	20,947	บ้านแก้ง	289
<b>อำเภอชัยใหญ่</b>	<b>105,239</b>	บ้านดอน	459
ชัยใหญ่	52,194	ผักปัง	1,887
ตะโกทอง	3,077	หนองตุม	5,841
ท่ากูป	49,968	<b>อำเภอหนองบัวแดง</b>	<b>348,129</b>
<b>อำเภอบ้านเขว้า</b>	<b>54,624</b>	กุดชุมแสง	44,992
ชีบน	23,005	คูเมือง	40,046
ภูแลนคา	31,619	ถ้ำวัวแดง	28,001
<b>บ้านแท่น</b>	<b>6,730</b>	ท่าใหญ่	46,363
บ้านเต่า	1,993	นางแดด	49,154
สระพัง	1,144	วังชมภู	33,485
สามสวน	970	หนองแวง	68,380
หนองคู	2,623	หนองบัวแดง	37,708
<b>อำเภอบำเหน็จณรงค์</b>	<b>39,047</b>		
เกาะมะนาว	4,675		
โคกเพชรพัฒนา	21,835		

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
อำเภอหนองบัวระเหว	170,116	วังตะเฒ่า	68,264
โคกสะอาด	24,884	ห้วยแย้	30,812
โสภณปลาดุก	46,156		

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564



ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ข้าวนาปี	157,260	1,822,174
2	มันสำปะหลังโรงงาน	52,483	902,216
3	อ้อยโรงงาน	30,795	348,422
4	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	7,450	94,281
5	ยางพารา	4,068	75,285
6	ข้าวนาปรัง	7,936	54,046
7	มะขาม	1,312	12,033
8	มะม่วง	1,399	11,786
9	สับปะรด	768	8,965
10	พริกชี้ฟ้าเม็ดใหญ่	2,769	6,480
11	ปาล์มน้ำมัน	79	5,562
12	หม่อน (มัลเบอร์รี่)	734	4,963
13	ยูคาลิปตัส	359	4,319
14	ลำไย	524	2,859
15	หญ้าเลี้ยงสัตว์	407	2,186
16	ส้มโอ	487	2,119
17	ทุเรียน	372	2,018
18	ถั่วเขียวผิวมัน	202	1,745
19	ถั่วเหลือง	287	1,672
20	ไผ่	304	1,194
21	ไม้ยืนต้นอื่นๆ	207	1,163
22	กล้วยน้ำว้า	431	1,057
23	ยาสูบ	207	986
24	ข้าวโพดหวาน	338	922
25	ไม้ผลอื่นๆ	138	733
26	ไม้สัก	136	698
27	พริกชี้ฟ้าเม็ดเล็ก (พริกฮูสวน)	246	668
28	แตงไทย	144	657
29	ผักอื่นๆ	368	627
30	อ้อยเคี้ยว	64	619
31	ปลานิล	402	552
32	ปอเทือง	81	539

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดชัยภูมิ

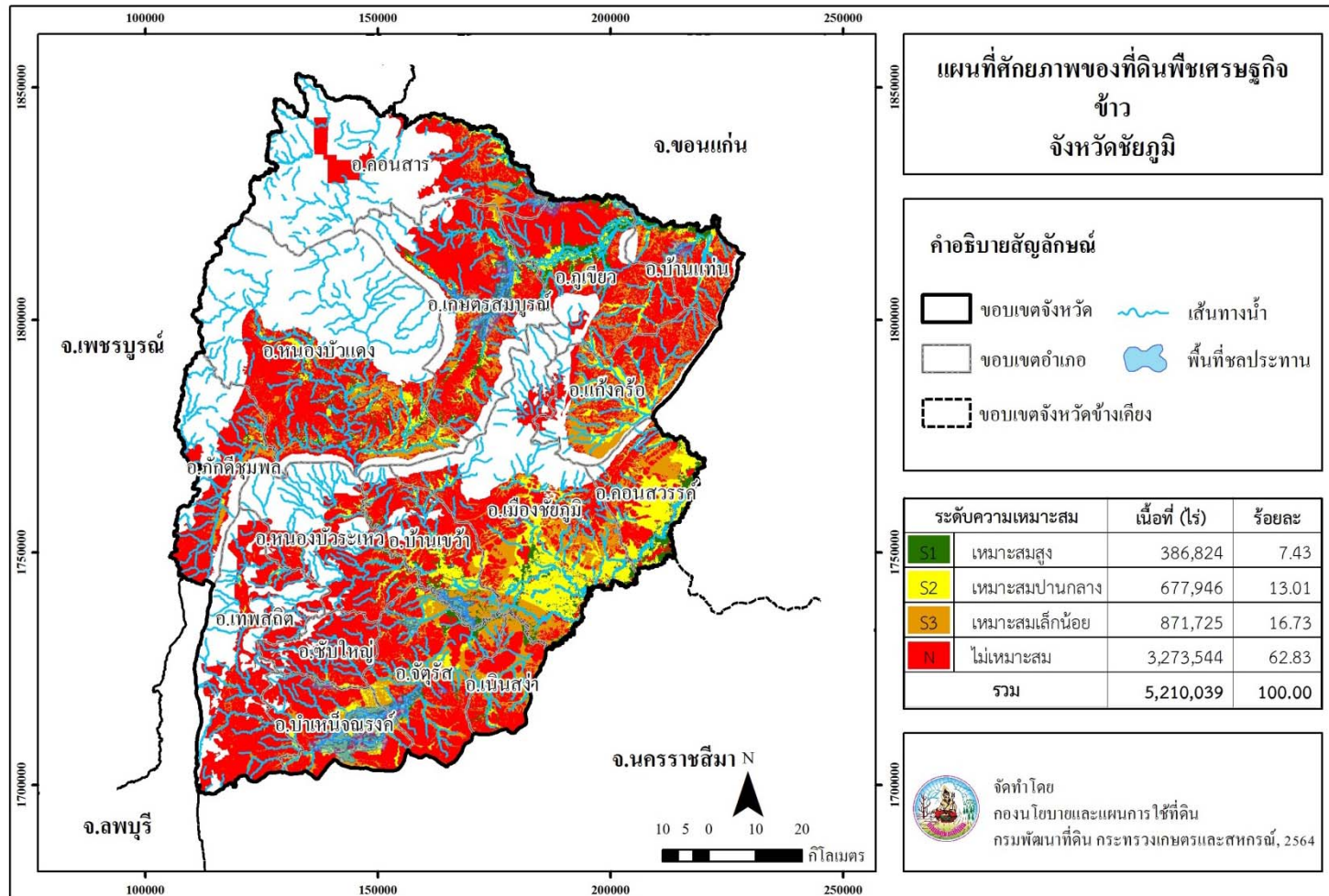
ลำดับ	ชนิด	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ
1	พริกไทย	7	149	เทพสถิต หนองบัวแดง หนองบัวระเหว
2	ว่านหางจระเข้	3	103	เนินสง่า ภูคิงชุมพล เมืองชัยภูมิ
3	ไพล	1	40	คอนสวรรค์
4	ตะไคร้หอม	2	40	เกษตรสมบูรณ์ จัตุรัส
5	กวาวเครือขาว	3	29	เทพสถิต ภูเขียว
6	กฤษณา	1	25	หนองบัวแดง
7	เพชรสังฆาต	2	23	แก้งคร้อ
8	พลู	1	9	หนองบัวแดง
9	ฟ้าทะลายโจร	2	5	แก้งคร้อ
10	กระเจี๊ยบแดง	1	4	บำเหน็จณรงค์
11	อัญชัน	1	4	หนองบัวระเหว
12	เจียวกู่หลาน (ปัญญาจันทร์)	1	4	หนองบัวระเหว
13	ขมิ้นชัน	1	2	แก้งคร้อ
14	สมุนไพรอื่นๆ	4	26	แก้งคร้อ ภูคิงชุมพล ภูเขียว หนองบัวระเหว
รวม		30	463	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

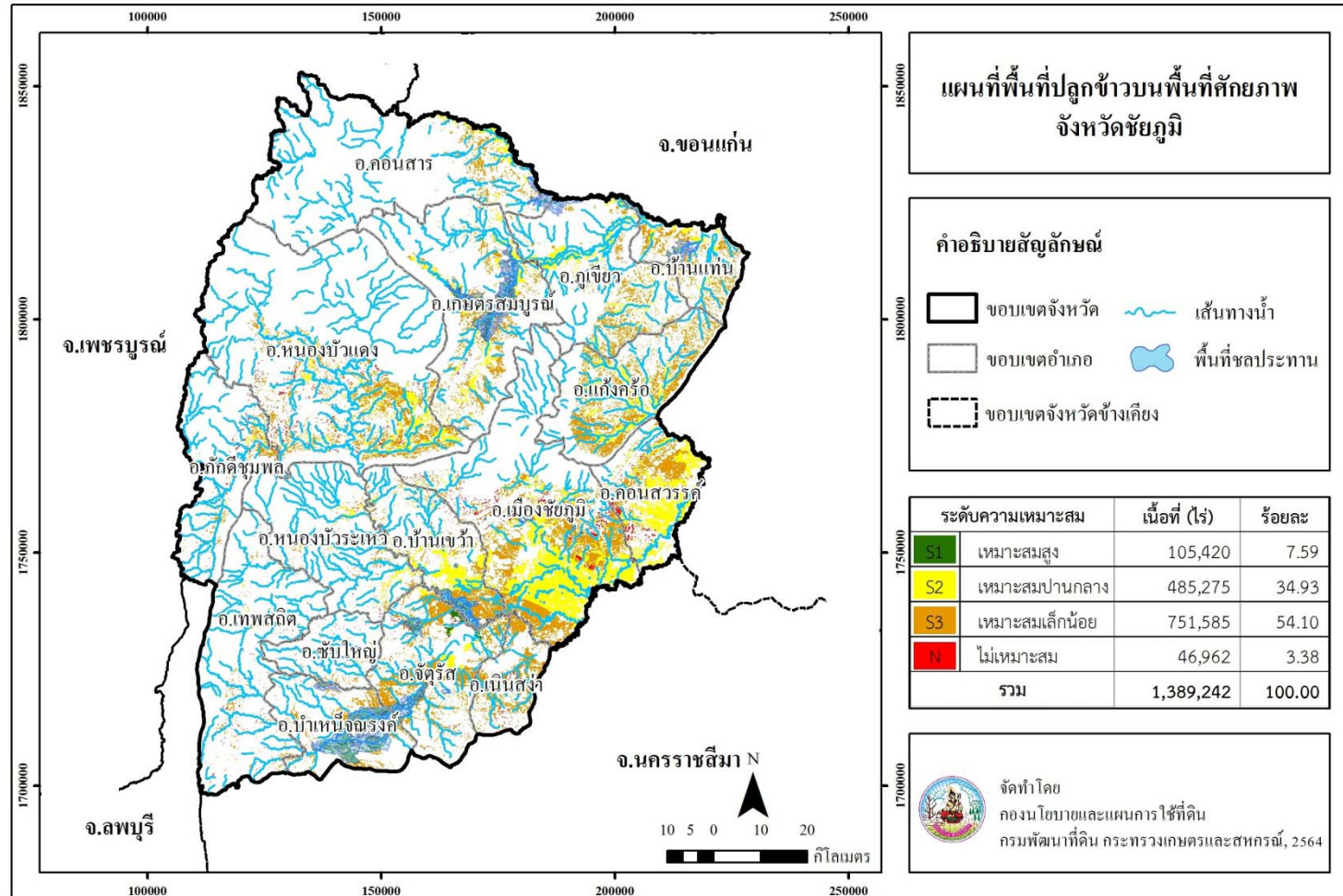
ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

โรงงานอุตสาหกรรมแหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวน (แห่ง)
สหกรณ์การเกษตร	60	โรงงานด้านการเกษตรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	82
โรงงานผลิตมันเส้น	53	โรงสีขนาดกลาง	2
ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	12	โรงสีขนาดเล็ก	8
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง	5	โรงสีอื่นๆ	1
โรงงานผลิตอาหารสัตว์	3		
โรงงานน้ำตาล	3		
สหกรณ์นิคม	1		
สหกรณ์ประมง	1		
โรงงานผลิตเอทานอล	1		
โรงงานไฟฟ้า	1		
โรงงานผลิตมันอัดเม็ด	1		
ลานตากและแหล่งรับซื้อ	1		
<b>รวม</b>	<b>142</b>	<b>รวม</b>	<b>93</b>

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

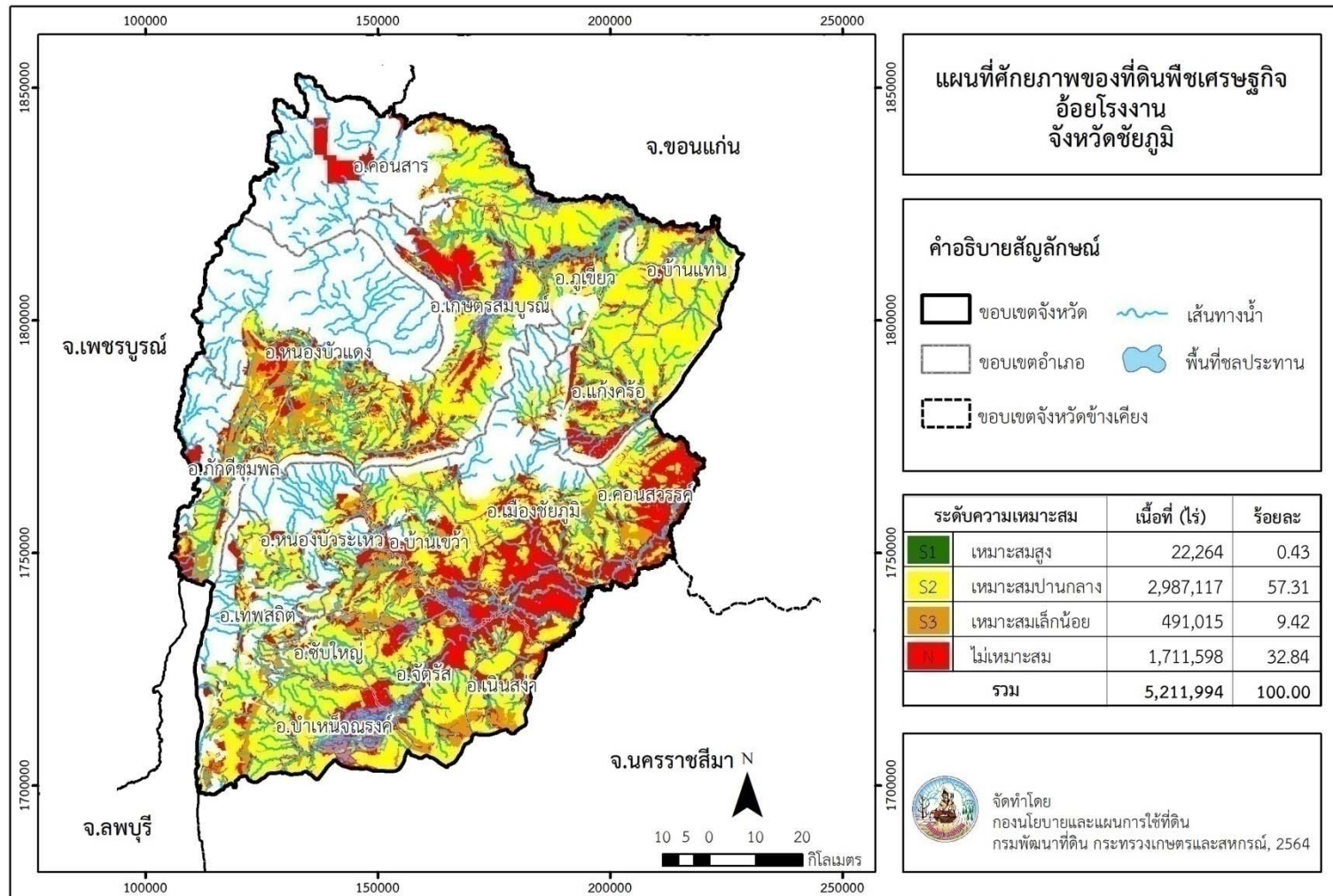


ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดชัยภูมิ

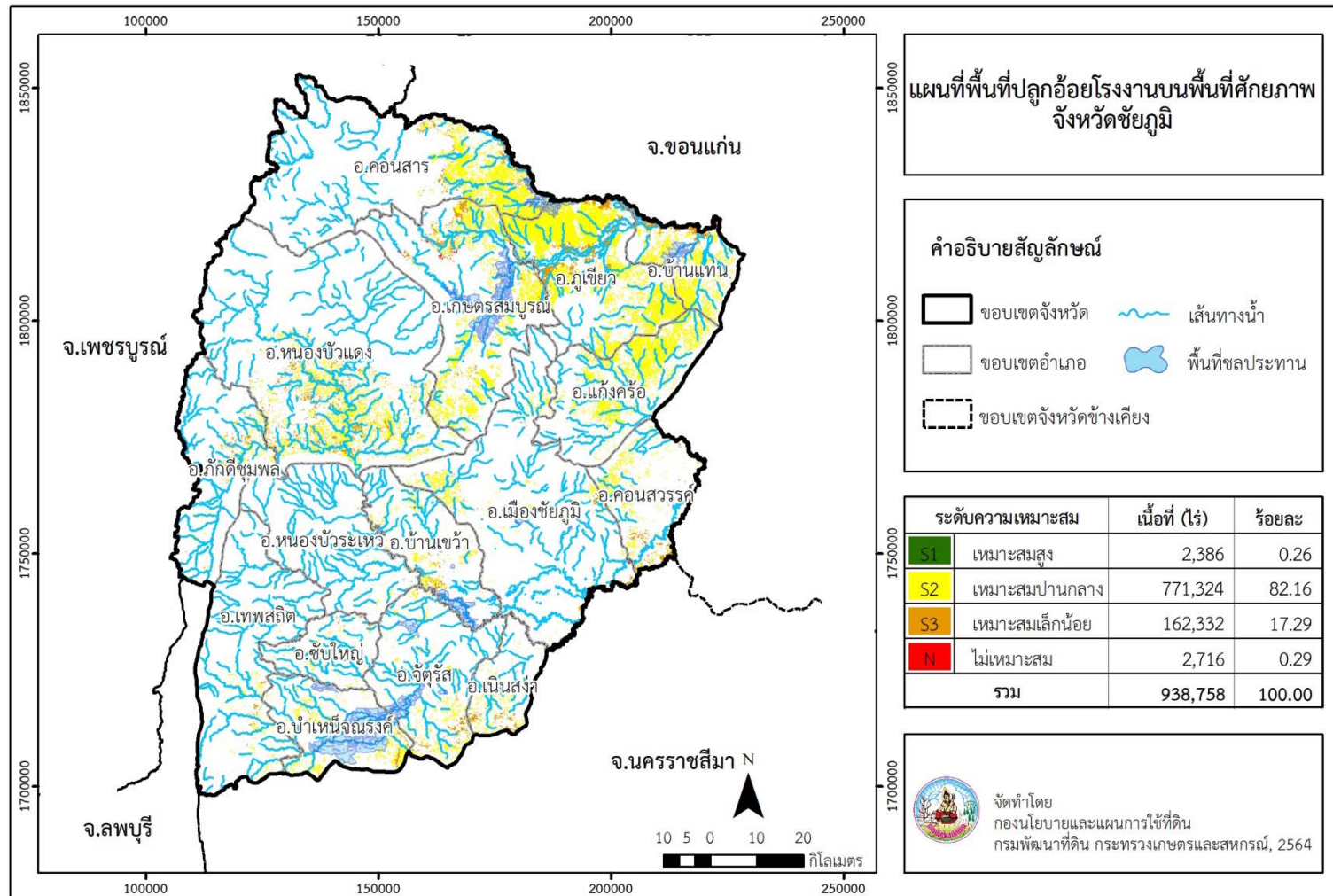


ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดชัยภูมิ



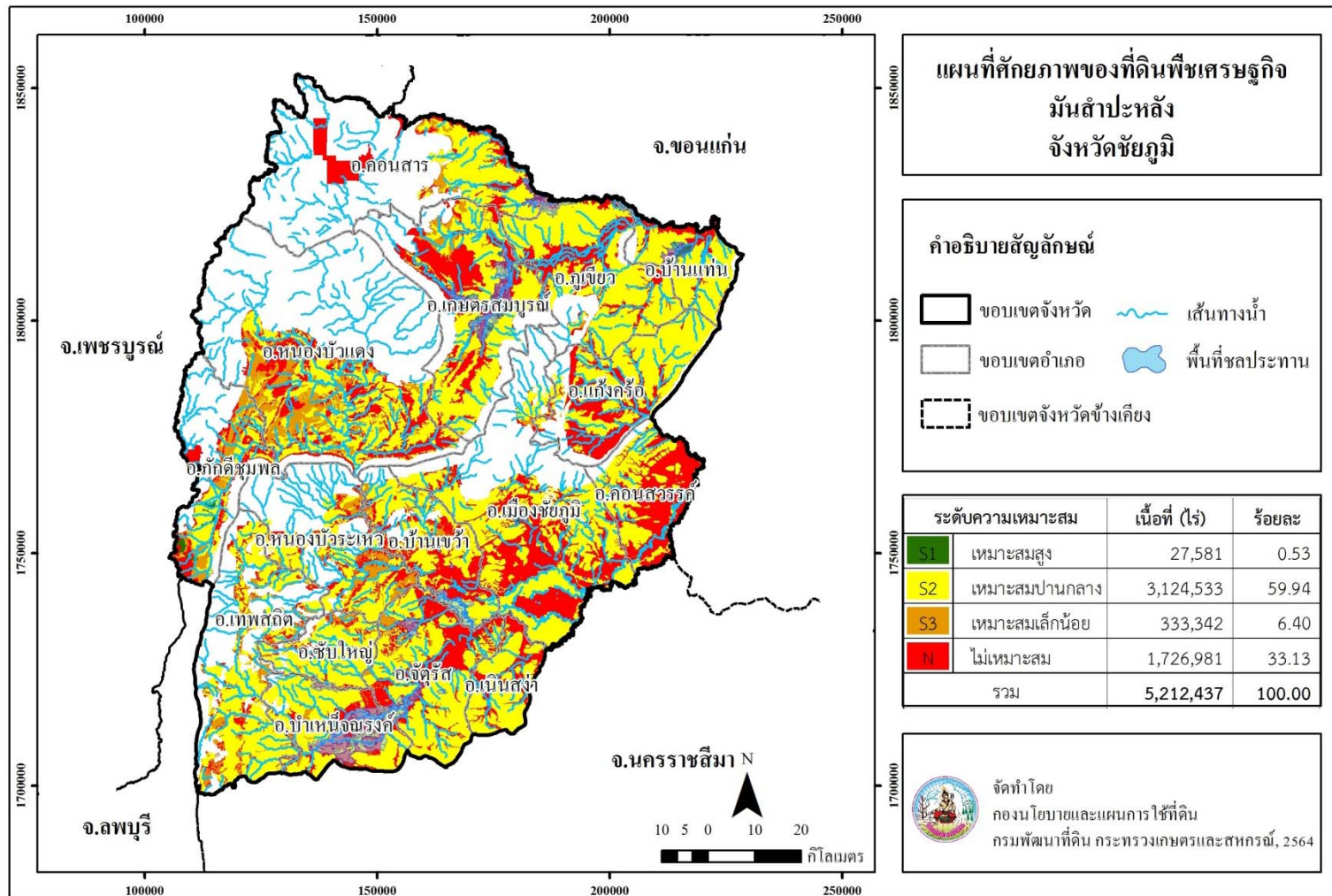


ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดชัยภูมิ

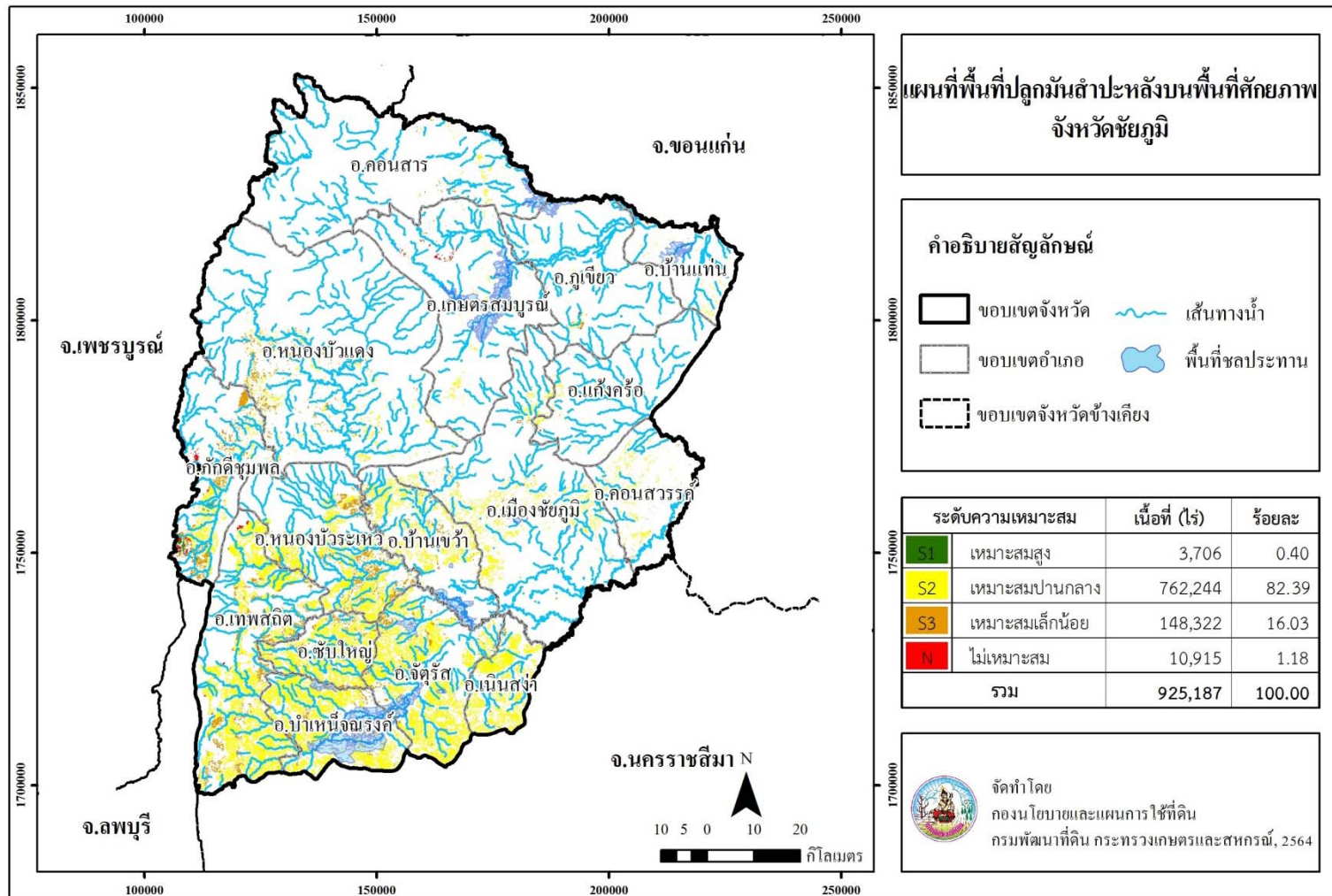


ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดชัยภูมิ

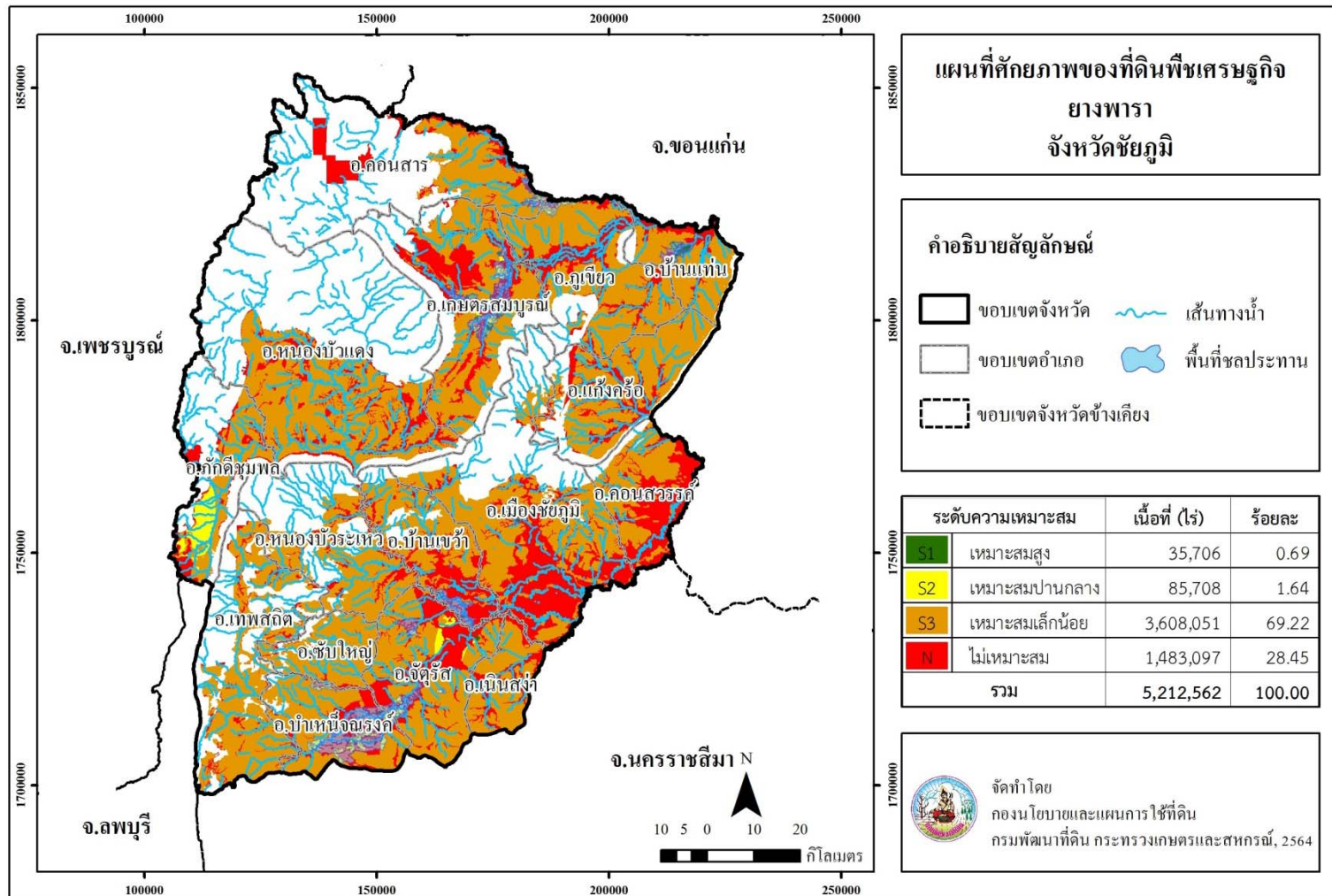




ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดชัยภูมิ

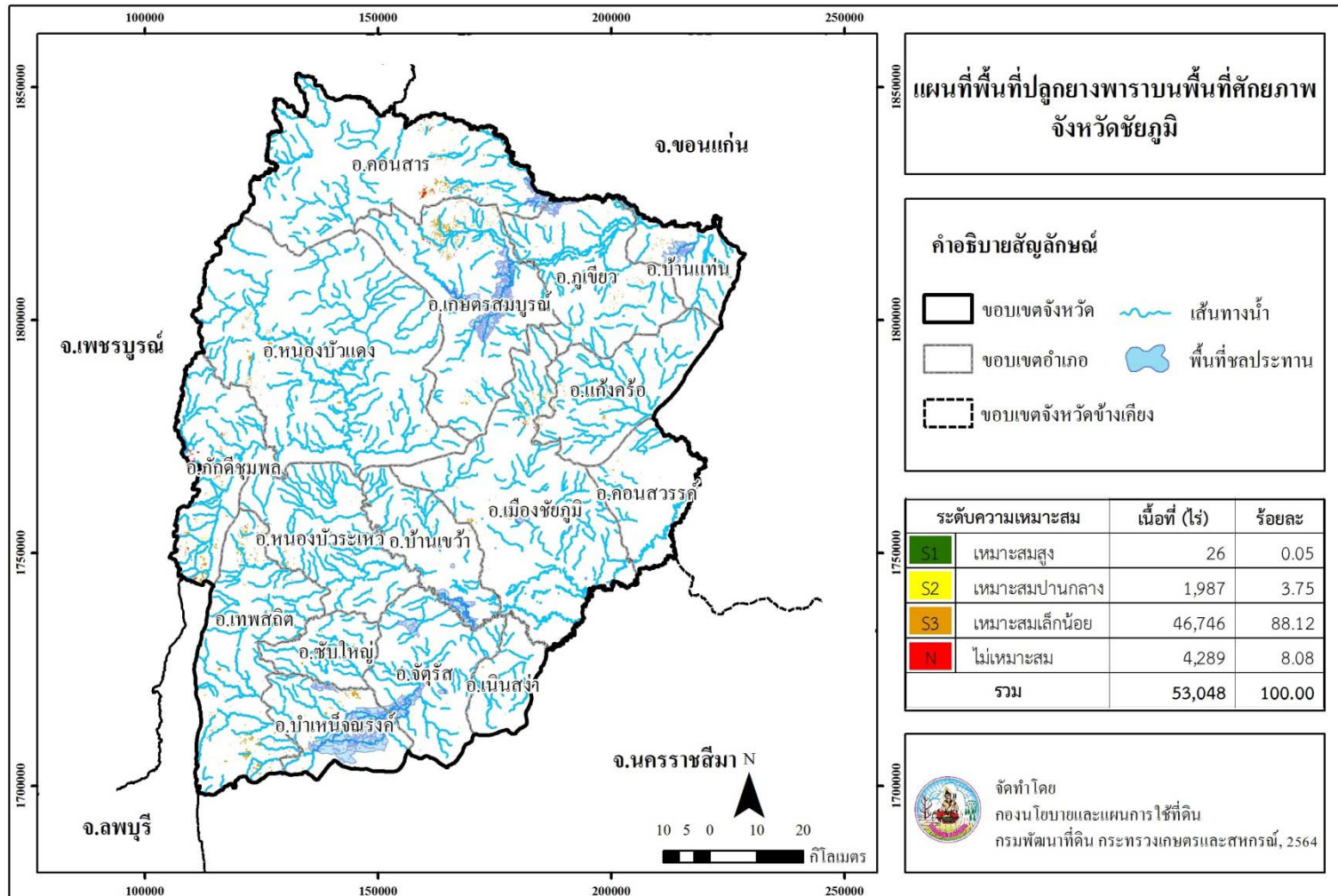


ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดชัยภูมิ



ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดชัยภูมิ





ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดชัยภูมิ

**Land Development Department**  
2003/61 Phahonyothin Road.  
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900  
**Call Center : 1760**  
**[www.idd.go.th](http://www.idd.go.th)**



DOWNLOAD